

**UCHWAŁA NR XXXVII-233/2017
RADY GMINY DOBROSZYCE**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobroszyce na lata
2017 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232) oraz art. 16 b i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobroszyce na lata 2017 - 2025, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroszyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Dariusz Palma

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII-233/2017
Rady Gminy Dobroszyce
z dnia 28 grudnia 2017 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DOBROSZYCE
NA LATA 2017-2025**

2017

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	16
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	16
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	17
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	18
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	22
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	29
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA	30
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	33
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	38
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	44
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	45
11. POMOC SPOŁECZNA	47
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	60
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	63
14. ANALIZA SWOT	78
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	84
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	87
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	96
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	100
SPIS TABEL I WYKRESÓW	105

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroszycach. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2017-2025. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane

pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja, turystyka; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobroszyce na lata 2017-2025 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1769 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017r. poz.1875 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 697 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1952 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 489 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1828),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2017r. poz. 1851 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1938 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 1638 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 882),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1392),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1610 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 180),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 2198 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobroszyce na lata 2017-2025 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2022,
- Strategia Rozwoju Gminy Dobroszyce na lata 2012-2022.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodość w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt

„*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjnego działania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które

uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów

dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 przewiduje utworzenie 11 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowych 6. Infrastruktura spójności społecznej, 8. Rynek pracy i 9. Włączenie społeczne.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej „Infrastruktura spójności społecznej” zakładają zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług, zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej w regionie, a także kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Z kolei cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej „Rynek pracy” zakładają poprawę szans na zatrudnienie osób, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (50+, kobiety, osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach), tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy, zwiększenie zatrudnienia wśród osób opiekujących się dziećmi do 3. roku życia, poprawę

konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych, poprawę dostępu do programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom aktywnym zawodowo oraz wydłużenie aktywności zawodowej na rynku pracy osób powyżej 50 roku życia.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych sformułowanych w ramach osi priorytetowej „Włączenie społeczne” zakładają natomiast aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia, zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej, zwiększenie dostępności usług zdrowotnych oraz tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, stanowiąc integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółowiającym działania samorządu województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej. Na podstawie diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa wyznaczono w nim priorytety i działania strategiczne mające na celu zapewnienie wysokiej jakości życia jego mieszkańcom poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Uznano, że zasadą organizującą działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań.

Przyjęto, że dokument będzie realizowany w ramach 4 obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie: 1. Wsparcie, 2. Aktywizacja, 3. Integracja i 4. Współdziałanie.

Obszar „Wsparcie” obejmuje działania służące zaspokajaniu specyficznych potrzeb i wyrównywaniu szans życiowych grup społecznych, zagospodarowywaniu ich deficytów, wspieraniu rodzin w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, osób niesamodzielnych (w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania), niepełnosprawnych,

bezdolnych i z zaburzeniami psychicznymi, a także przeciwdziałaniu ubóstwu, niwelowaniu skutków uzależnień i przemocy.

Obszar „Aktywizacja” obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, zakładające pobudzanie aktywności określonych grup społecznych, aktywną politykę społeczną, profilaktykę, promocję określonych wartości, postaw i stylów życia, a także rozwijanie ekonomii społecznej. W obszarze tym ujęto m.in. całokształt działań skierowanych do osób bezrobotnych.

Obszar „Integracja” zawiera działania na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości, działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowę kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzanie i promowanie innowacji w sferze społecznej, a także badania oraz transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Obszar „Współdziałanie” obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i kompetencje kadr służb społecznych oraz doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2022 jest głównym dokumentem programowym wyznaczającym cele polityki rozwoju powiatu. Na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu, sformułowano jego wizję i misję oraz wyznaczono cele rozwojowe, cele szczegółowe i plany działania.

Do planów działań odnoszących się do problematyki społecznej zaliczono m.in.: wspieranie powstawania miejsc integracji społecznej, modernizację obiektów infrastruktury publicznej w kierunku pełnego dostosowania dla osób niepełnosprawnych, doskonalenie i tworzenie systemów opieki nad dzieckiem i rodziną, rozwój rodzicielstwa zastępczego, pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, zlecenie zadań organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych na podstawie ustawy o wolontariacie i pożytku publicznym, aktywizację społeczną i opiekę nad osobami starszymi, tworzenie ośrodków terapeutycznych, leczniczo-pielęgnacyjnych dla osób starszych, zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług w sferze ochrony

zdrowia, doposażenie i modernizację infrastruktury służby zdrowia na terenie powiatu, dostosowanie obiektów szpitalnych do obowiązujących standardów, doposażenie ich w nowoczesny sprzęt do kompleksowej diagnozy, leczenia i rehabilitacji, zapewnienie opieki długo i krótkoterminowej osobom niesamodzielnym, prowadzenie i inicjowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej (szczególnie dla młodzieży i osób 55+), prowadzenie programów przeciw uzależnieniom, organizowanie cyklicznych imprez promujących zdrowy tryb życia, kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej i rekreacji, przygotowanie pomocy edukacyjnych (w tym gier terenowych) bazujących na walorach przyrodniczych powiatu, skierowanych do wszystkich typów szkół, opracowywanie, w zależności od zmieniających się potrzeb, programów profilaktyczno-leczniczych adresowanych do określonych grup społecznych bądź koncentrowanych na określonych zagrożeniach zdrowotnych.

Za ważne uznano również podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników i bezrobotnych w kierunku zapotrzebowania zgłaszanego ze strony pracodawców i potencjalnych inwestorów, dostosowywanie oferty szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy, podniesienie poziomu aktywności i mobilności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe i rozpowszechnianie informacji o dostępnych ofertach, rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia, wspieranie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych, wspieranie aktywizacji zawodowej kobiet, wspieranie, dostępnymi środkami samozatrudnienia, e-pracy oraz tworzenia spółdzielni socjalnych, budowanie sieci współpracy z partnerami rynku pracy, głównie z pracodawcami, szkołami i placówkami kształcenia zawodowego, a także podmiotami komercyjnymi obsługującymi rynek pracy, aktywne wykorzystywanie funduszy Unii Europejskiej do realizacji zadań związanych z likwidacją bezrobocia, podniesienie poziomu współpracy pomiędzy wszystkimi jednostkami samorządowymi w powiecie w zakresie wspierania przedsiębiorczości, tworzenie warunków do absorpcji środków pomocowych poprzez upowszechnianie informacji o możliwościach ich pozyskania, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu dla wywołania ekspansji inwestorów lokalnych i pozyskania nowych z zewnątrz, przede wszystkim poprzez rozwój infrastruktury transportowej, technicznej

i społecznej, stwarzanie przyjaznego klimatu, promowanie firm i ich produktów oraz dobrych praktyk, propagowanie postaw przedsiębiorczych poprzez: spotkania, konferencje, konkursy, gry edukacyjne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, inicjowanie współpracy przedsiębiorców, szczególnie w celu tworzenia wspólnych ofert promocyjnych oraz promocję oraz rozwój współpracy międzynarodowej.

Do istotnych planów działań zaliczono także systematyczne unowocześnianie, wymianę sprzętu, pomocy dydaktycznych i wyposażenia szkół, doskonalenie kwalifikacji pracowników oświaty w szkołach i placówkach oraz podnoszenie kompetencji uczniów, wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków i profili kształcenia oraz rozwijanie nowoczesnych metod kształcenia e-learning, rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, tworzenie warunków infrastrukturalnych do rozwoju kształcenia zawodowego, podejmowanie współpracy na rzecz rozwoju Internetu, w tym szerokopasmowego, na terenie powiatu, tworzenie spójnej, wspólnej oferty kulturalnej na terenie powiatu, tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych związanych z kulturą (np. teatry, zespoły) i zapewnienie dostępności do niej, inicjowanie opracowania interaktywnej oferty edukacyjnej związanej z tożsamością lokalną (np. z wykorzystaniem questingu), inspirowanie i tworzenie partnerstw dla realizacji wspólnych przedsięwzięć w sferze życia społecznego – kulturalnego i sportowo-rekreacyjnego, wspieranie organizacyjne i finansowe organizacji pozarządowych oraz promowanie ich dorobku i sukcesów oraz tworzenie sieci współpracy na rzecz osiedlania się mieszkańców Wrocławia na terenie powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Dobroszyce na lata 2012-2022 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki polityki rozwoju gminy. Na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej gminy oraz analizy mocnych i słabych jej stron oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją, sformułowano wizję przyszłości gminy, a także wyznaczono cele strategiczne i pośrednie oraz zdania strategiczne.

Do zadań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy, przygotowanie oferty kolejnych gruntów pod inwestycje oraz ich marketing, udzielenie pomocy w tworzeniu i funkcjonowaniu gospodarstw agroturystycznych, specjalistycznych i ekologicznych, popularyzowanie i wspieranie alternatywnej wytwórczości oraz usług w gminie, promowanie lokalnych produktów i usług, przygotowanie oferty terenów pod budownictwo

mieszkańców oraz oferty terenów mieszkaniowych dla wymagających osadników, wzbogacenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, budowę przedszkola w Dobroszycach, rozwój sieci tras rowerowych, powołanie grupy liderów lokalnych współrealizujących program rozwojowy gminy oraz stworzenie systemu konsultacji społecznych dotyczących problematyki rozwoju społeczno-ekonomicznego na poziomie poszczególnych miejscowości.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Dobroszyce jest gminą wiejską, położoną w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oleśnickim. W obrębie powiatu oleśnickiego sąsiaduje z gminami Oleśnica i Twardogóra oraz z gminami Długołęka (powiat wrocławski), Krośnice (powiat milicki) i Zawonia (powiat trzebnicki).

Gmina zajmuje powierzchnię 131,74 km², co stanowi 12,55% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi następujące miejscowości: Bartków, Białe – Błoto, Dobra, Dobroszyce, Dobrzeń, Łuczyna, Malerzów, Mękarzowice, Miodary, Nowica, Nowosiedlice, Sadków, Siekierowice i Strzelce. Siedzibą gminy jest miejscowość Dobroszyce.

Dobroszyce położone są na Niziu Środkowoeuropejskim, na granicy Wału Trzebnickiego oraz Niziny Śląskiej. Krajobraz gminy definiuje zasadniczo jej charakter, a więc rolniczy na terenach wiejskich i usługowo-produkcyjny w samych Dobroszycach. Rzeźba terenu wykazuje pewne urozmaicenie w północnej części, gdzie występują rozległe kompleksy leśne. Na terenie gminy występują obszary Natura 2000 – zlokalizowany w centralnej i południowej części „Kumaki Dobrej” oraz znajdujący się we wschodniej części gminy „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego”.

Pierwsze wzmianki o Dobroszycach pochodzą z 1405 roku; wówczas wieś należała do posiadłości wchodzących w skład księstwa oleśnickiego. Najstarsza część wsi, leżąca nad potokiem Dobra, wzmiankowana była jako Treszkin; obok niej, w 1663 roku, powstała nowa osada. Około 1675 roku z połączenia obu miejscowości powstało miasto Juliusburg – od imienia swego właściciela Juliusza Zygmunta, księcia oleśnickiego z dynastii Wirtembergów.

W XVII i XVIII wieku miasto stanowiło prężny ośrodek rzemiosła tkackiego i szewskiego. W latach 1675-1676 przekształcono kasztel julusburski w barokowy zamek, wzniesiono budynek ratusza (1693 r.), barokowy zbór ewangelicki pw. Św. Trójcy (1693-1697r.). Do 1745 roku Juliusburg był rezydencją książąt oleśnickich, w 1792 roku, po wygaśnięciu dynastii Wirtembergów, władzę nad księstwem przejęła dynastia brunszwicka, a w 1884 roku część księstwa z Juliusburgiem dostała się w ręce przyszłego króla Saksonii Fryderyka Augusta III Wettina, pozostając w posiadaniu jego potomków do 1945 roku.

W latach trzydziestych XX wieku Dobroszyce utraciły prawa miejskie. W czasie II wojny światowej, w latach 1940-1942, mieścił się tu obóz jeniecki, w którym przetrzymywano oficerów belgijskich, francuskich i holenderskich.

W 1945 roku miejscowość została przyłączona do Polski; dotychczasową ludność wysiedlono do Niemiec, a sprowadzono polskich osadników. Po wojnie miejscowość przez krótki czas nazywano Julianowem, jednak ostatecznie przyjęto nazwę Dobroszyce.

Na terenie gminy zachowało się wiele cennych obiektów dających świadectwo długiej historii miejscowości. Do najważniejszych zalicza się: historyczny układ przestrzenny miejscowości z XV-XVII i XIX wieku z rynkiem i częściowo zachowaną zabudową o charakterze małomiasteczkowym; zespół pałacowy z renesansowym zamkiem w Dobroszycach, wzniesionym w latach 1589-1601, wielokrotnie przebudowywanym i z ogrodami z XVII wieku i z II połowy XIX wieku; zespół kościoła Braci Szkolnych i sierocińca przy ul. Czereśniowej z XIX wieku.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez obszar gminy Dobroszyce przebiega droga wojewódzka nr 340 z Oleśnicy do Ścinawy oraz, przez południowy kraniec, droga ekspresowa nr S8 łącząca Wrocław z Warszawą. Ocenia się, że układ komunikacyjny gminy jest korzystny i zapewnia dobre połączenia drogowe z Oleśnicą i Wrocławiem, a przez te ośrodki z innymi miastami w kraju. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych (o łącznej długości ok. 62 km) oraz dróg gminnych (o łącznej długości ok. 44 km).

Przez gminę Dobroszyce przebiega fragment linii kolejowej nr 281 relacji Oleśnica – Chojnice. Linia obsługiwana jest zarówno na potrzeby przewozów pasażerskich jak i towarowych. Na terenie gminy długość szlaku kolejowego nr 281 wynosi około 7 km i przebiega przez miejscowości: Nowosiedlice, Dobroszyce i Nowica.

Odległość z Dobroszyc do miasta powiatowego Oleśnica wynosi 8 km, zaś do stolicy województwa Wrocławia 30 km. Ponadto Dobroszyce oddalone są o 160 km od Poznania i 125 km od przejścia granicznego z Czechami.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy PKP i PKS-Polbus. Ocenia się, że dość dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy Dobroszyc, natomiast z trudnościami

w dostępie do publicznej komunikacji borykają się mieszkańcy wszystkich pozostałych miejscowości w gminie.

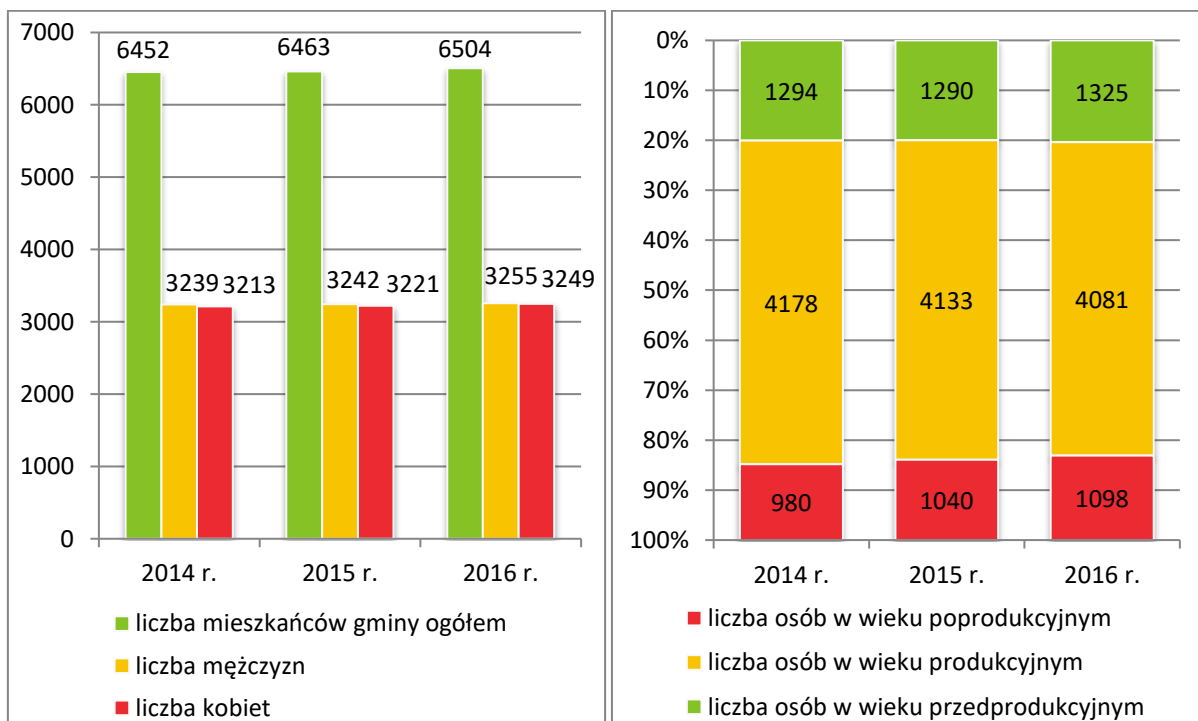
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2014-2016 liczba ludności gminy Dobroszyce zwiększała się z roku na rok (z 6.452 w 2014 r. do 6.504 w 2016 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu mieszkańców gminy stanowili mężczyźni (po 50,2% w latach 2014-2015, 50,05% w 2016 r.).

Na koniec 2016 roku średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 49 osób na 1 km² i była znacznie niższa od średniej dla powiatu oleśnickiego – 102 osoby na 1 km².

W analizowanym okresie stale zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym, systematycznie rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, z kolei liczba dzieci i młodzieży w 2016 roku była wyższa niż w latach 2014-2015. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2014-2016

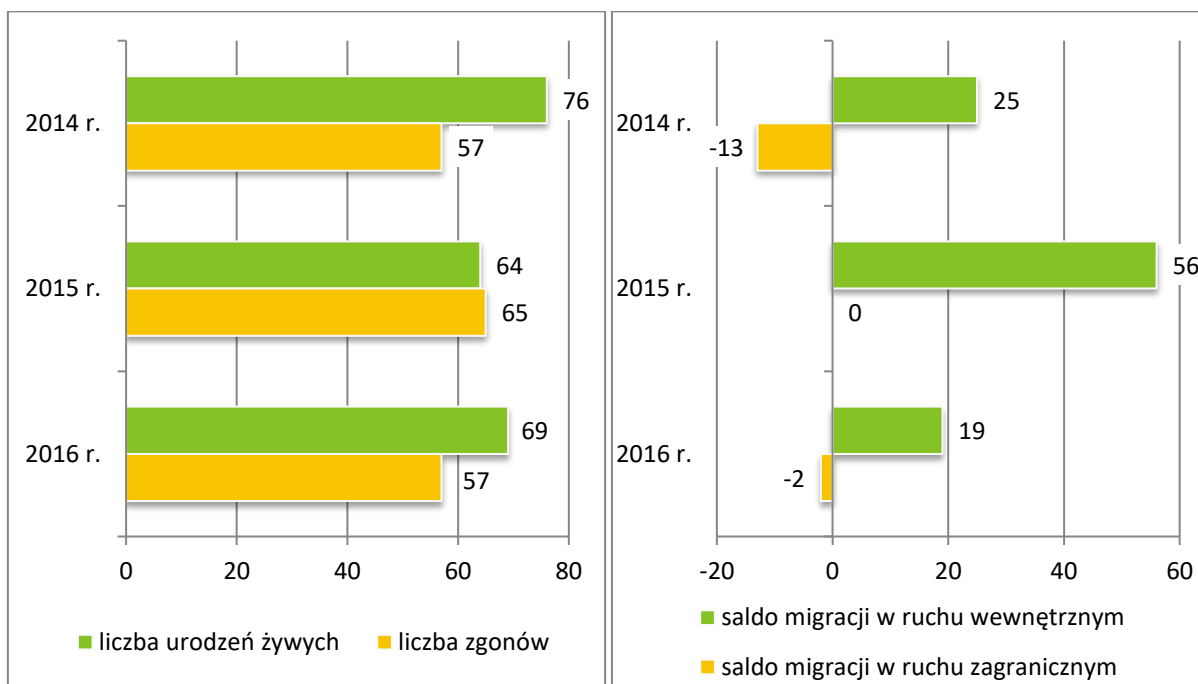

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Zwiększająca się liczba mieszkańców gminy była efektem korzystnego salda migracji (12 w 2014 r., 56 w 2015 r. i 17 w 2016 r.) odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym oraz dodatniego w 2014 i 2016 roku przyrostu naturalnego (19 w 2014 r. i 12 w 2016 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

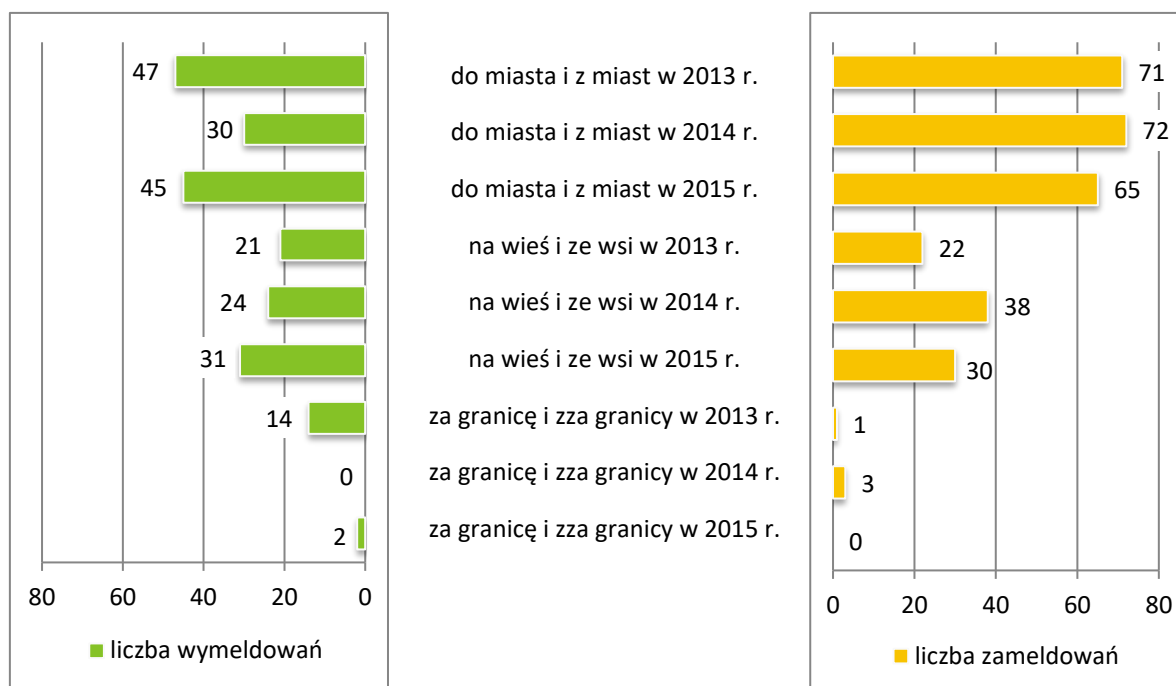
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2014-2016

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Mieszkańcy gminy opuszczający jej teren kierowali się przede wszystkim do jednostek miejskich, np. do Oleśnicy i Wrocławia. Dla większości osób, które postanowiły się osiedlić w gminie, wcześniejszym miejscem zamieszkania były także miasta. W analizowanym okresie marginalne znaczenie miał ruch migracyjny odbywający się za granicę i z za granicę.

Dane szczegółowe na temat ruchu migracyjnego ludności gminy według typu i kierunku migracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016 według typu i kierunku migracji

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Pozytywnym aspektem struktury demograficznej ludności jest bez wątpienia znacznie wyższa liczba dzieci i młodzieży w gminie niż seniorów. Niemniej, uwagę zwraca malejący udział w populacji gminy osób w wieku produkcyjnym oraz rosnący odsetek osób starszych. Przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

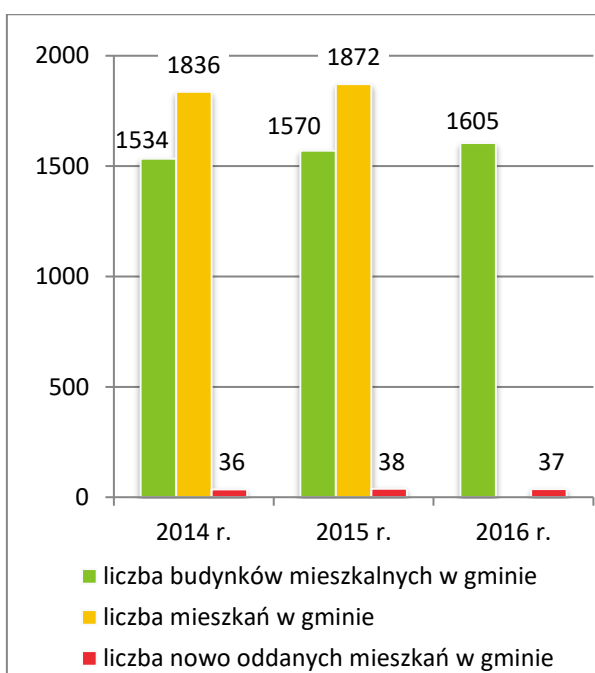
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba budynków mieszkalnych w gminie Dobroszyce zwiększała się (1.534 w 2014 r., 1.570 w 2015 r., 1.605 w 2016 r.). W analizowanym okresie liczba nowo oddanych mieszkań w gminie utrzymywała się na zbliżonym poziomie (36 w 2014 r., 38 w 2015 r., 37 w 2016 r.), a łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wyniosła odpowiednio: 187 i 5.446 m² w 2014 roku, 210 i 5.331 m² w 2015 roku, 37 i 5.103 m² w 2016 roku. Wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Z danych Urzędu Gminy Dobroszyce wynika, że w latach 2014-2016 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy była na tym samym poziomie (po 22 w każdym roku). Wśród nich nie było mieszkań socjalnych. Łączna liczba izb w mieszkaniach komunalnych wynosiła 59, a ich powierzchnia użytkowa 1.032 m², przy czym przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 46,9 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę to 9,4 m².

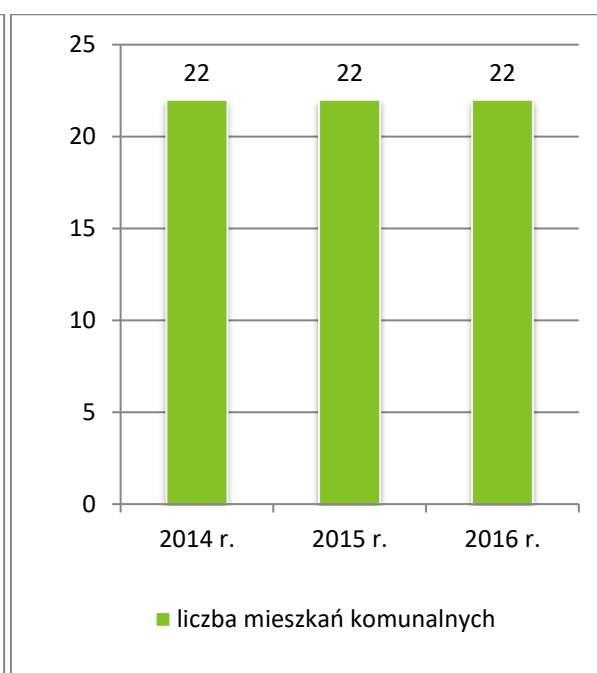
W analizowanym okresie złożono odpowiednio 44, 45 i 38 wniosków o przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2014-2016

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Dobroszyce.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2015 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 96,3% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 93,2% i 87,9% mieszkań, a do centralnego

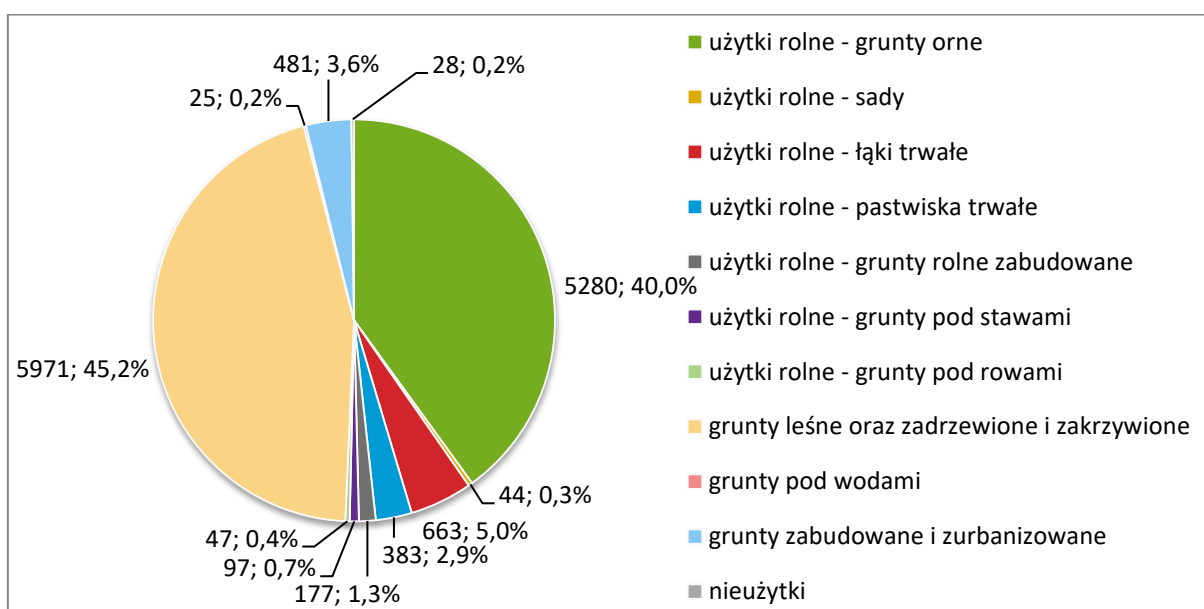
ogrzewania dostęp miało 78,8% mieszkań w gminie. Natomiast z sieci gazowej w gminie korzystało ok. 10% mieszkańców.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, mogą otrzymywać, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne są świadczeniem pieniężnym udzielanym w ramach zadań własnych gminy. W latach 2014-2016 w gminie nie wypłacono dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Dobroszyce łączy charakter rolniczy z produkcyjno-usługowym. W strukturze użytkowania gruntów nieznacznie przeważają użytki rolne (50,7%), wśród nich grunty orne (40%) oraz łąki i pastwiska (7,9%). Znaczny udział mają także grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (45,2%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na większości obszaru gminy przeważają gleby średniej jakości; ponad 40% gruntów ornych posiada IV klasę bonitacyjną. Grunty orne słabej jakości – V i VI klasy bonitacyjnej

– stanowią ponad 30%, natomiast udział gleb dobrych – II i III klasy bonitacyjnej wynosi niespełna 30%. Klimat na terenie gminy jest korzystny dla upraw rolnych; okres wegetacyjny jest jednym z najdłuższych w Polsce i wynosi średnio 226 dni.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowały 603 gospodarstwa rolne, w tym 490 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Wśród nich było 98 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 204 gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, 96 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 39 gospodarstw o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 53 gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej.

W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 337 gospodarstw rolnych spośród 402 trudniących się uprawą) i ziemniaki (258). Uprawiano również uprawy przemysłowe (81 gospodarstw), rzepak i rzepik (57), rośliny strączkowe (26) oraz buraki cukrowe i warzywa gruntowe (11).

Podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej stanowił natomiast chów trzody chlewnej (zajmowało się nią 81 gospodarstw spośród 233 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i bydła (46). Pogłowie trzody chlewnej liczyło 55.644 sztuki a bydła 158 sztuk. W gminie prowadzono także chów koni (w 9 gospodarstwach), a w większości gospodarstw (199) hodowano drób, którego pogłowie liczyło łącznie: 123.386 sztuk.

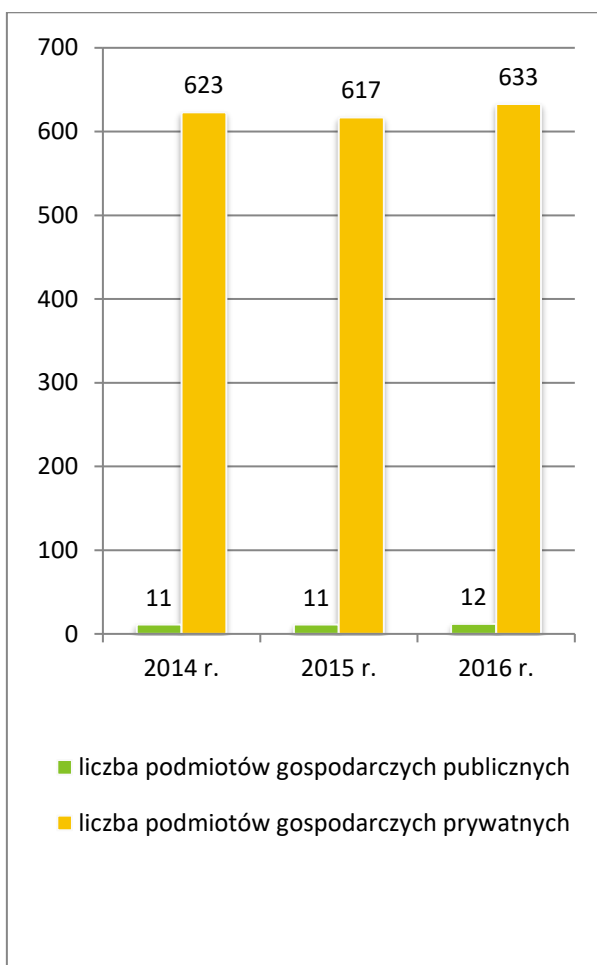
Na terenie gminy znajdują się udokumentowane zasoby kopalin. Są to 4 złoża kruszywa naturalnego: „Sadków-Transped”, „Strzelce”, „Strzelce I” i „Złotów” oraz złoża gazu ziemnego „Czeszów”. Wyznaczono tu 5 obszarów i terenów górniczych: „Czeszów”, „Strzelce Kolonia”, „Strzelce IA”, „Strzelce III”, „Strzelce Zachód” i „Nowica”.

W 2016 roku liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była wyższa niż w latach 2014-2015 (634 w 2014 r., 628 w 2015 r., 647 w 2016 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (623 w 2014 r., 617 w 2015 r., 633 w 2016 r.). W 2016 roku dominującym rodzajem działalności gospodarczej prowadzonej w gminie był handel i usługi w zakresie napraw (197 podmiotów). Na kolejnych miejscach znajdowały się podmioty zajmujące się budownictwem (93) i przetwórstwem przemysłowym (67).

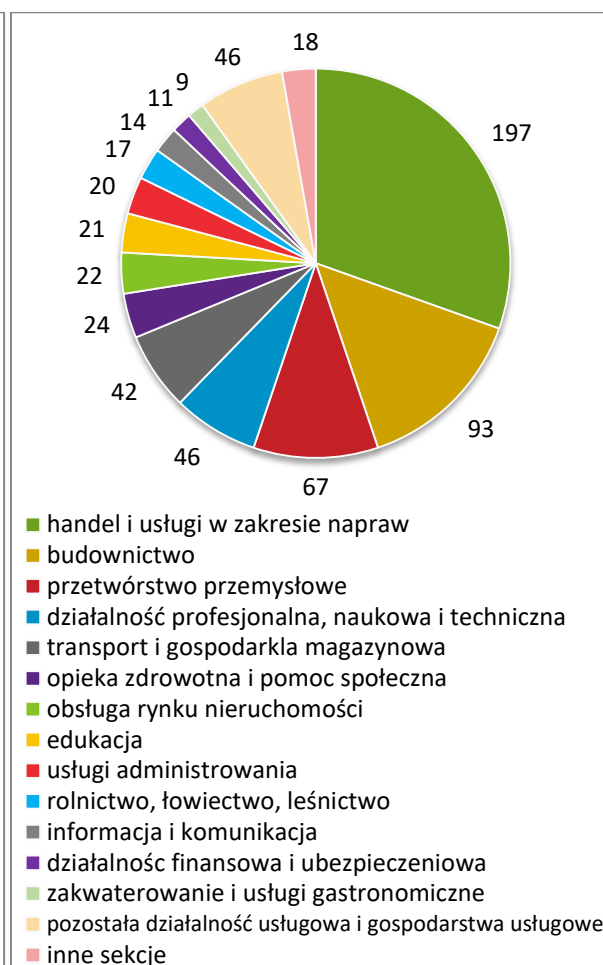
Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Dobroszyce zwiększała się z roku na rok (z 764 w 2014 r. do 814 w 2016 r.). Mimo iż dane te nie uwzględniają pełnej liczby osób zatrudnionych (nie obejmują osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób), na uwagę zasługuje większy w tym gronie odsetek kobiet niż mężczyzn (57,3% w 2014 r., 54,3% w 2015 r., 54,5% w 2016 r.).

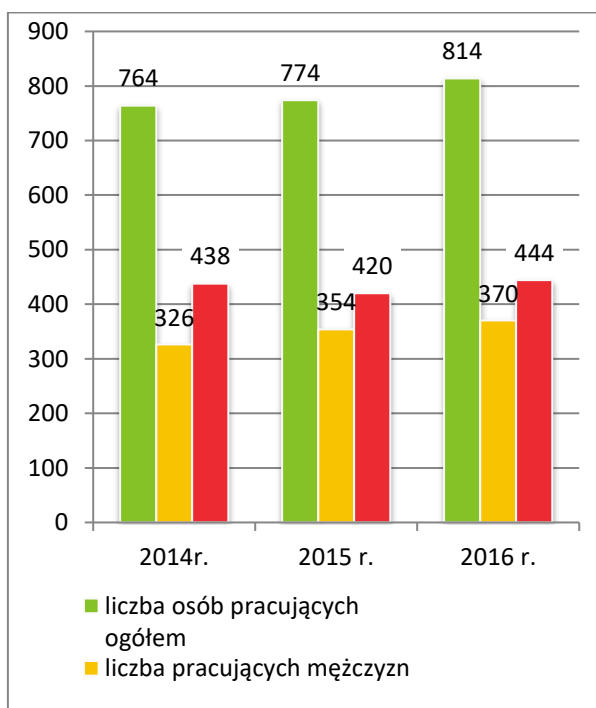
Z kolei według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy, w latach 2014-2016 liczba osób bezrobotnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 223 w 2014 r. do 139 w 2016 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (57,4% w 2014 r., 55,9% w 2015 r., 56,8% w 2016 r.).

W analizowanym okresie stale zmniejszała się również liczba osób bezrobotnych długotrwale (104 w 2014 r., 73 w 2015 r., 54 w 2016 r.) oraz uprawnionych do pobierania zasiłku (46 w 2014 r., 35 w 2015 r., 23 w 2016 r.).

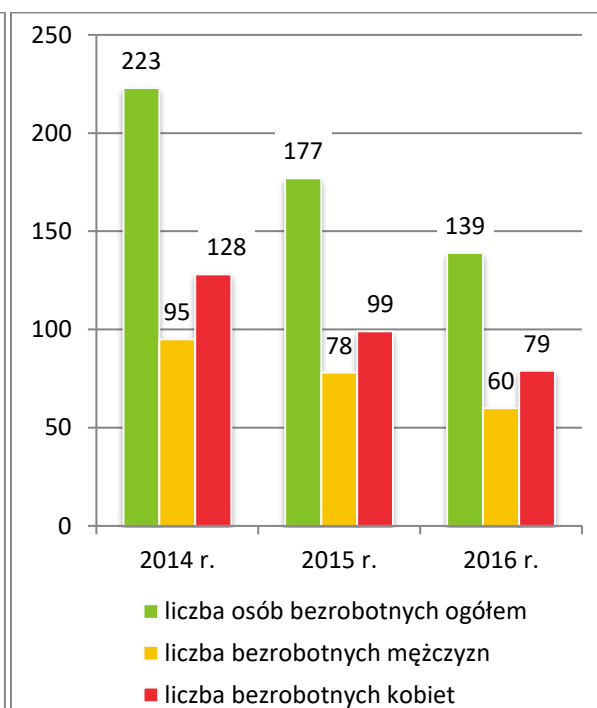
W latach 2014-2016 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszał się z roku na rok. W 2014 roku wyniósł on 5,3%, rok później osiągnął poziom 4,3%, a w 2016 roku spadł do 3,4%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*

Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2014-2016

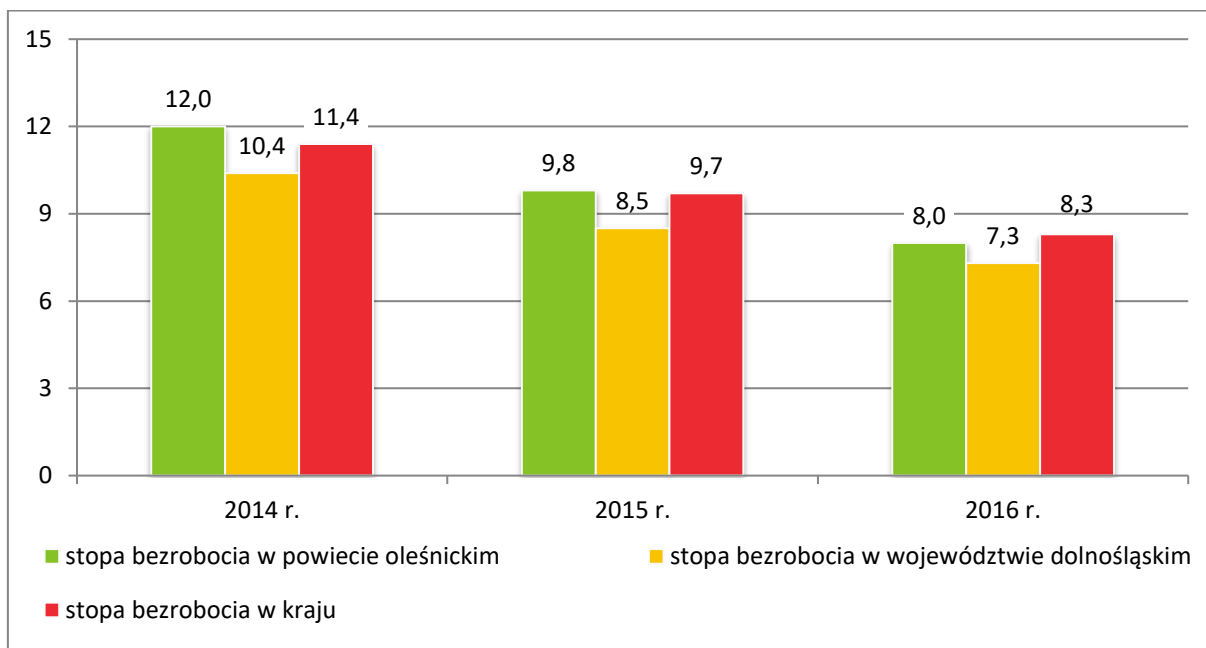

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy.

W latach 2014-2015 stopa bezrobocia w powiecie oleśnickim była wyższa niż w województwie dolnośląskim i w kraju, natomiast w 2016 roku była wyższa niż w województwie dolnośląskim, lecz niższa niż w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie oleśnickim, w województwie dolnośląskim i w kraju w latach 2014-2016 (w %)

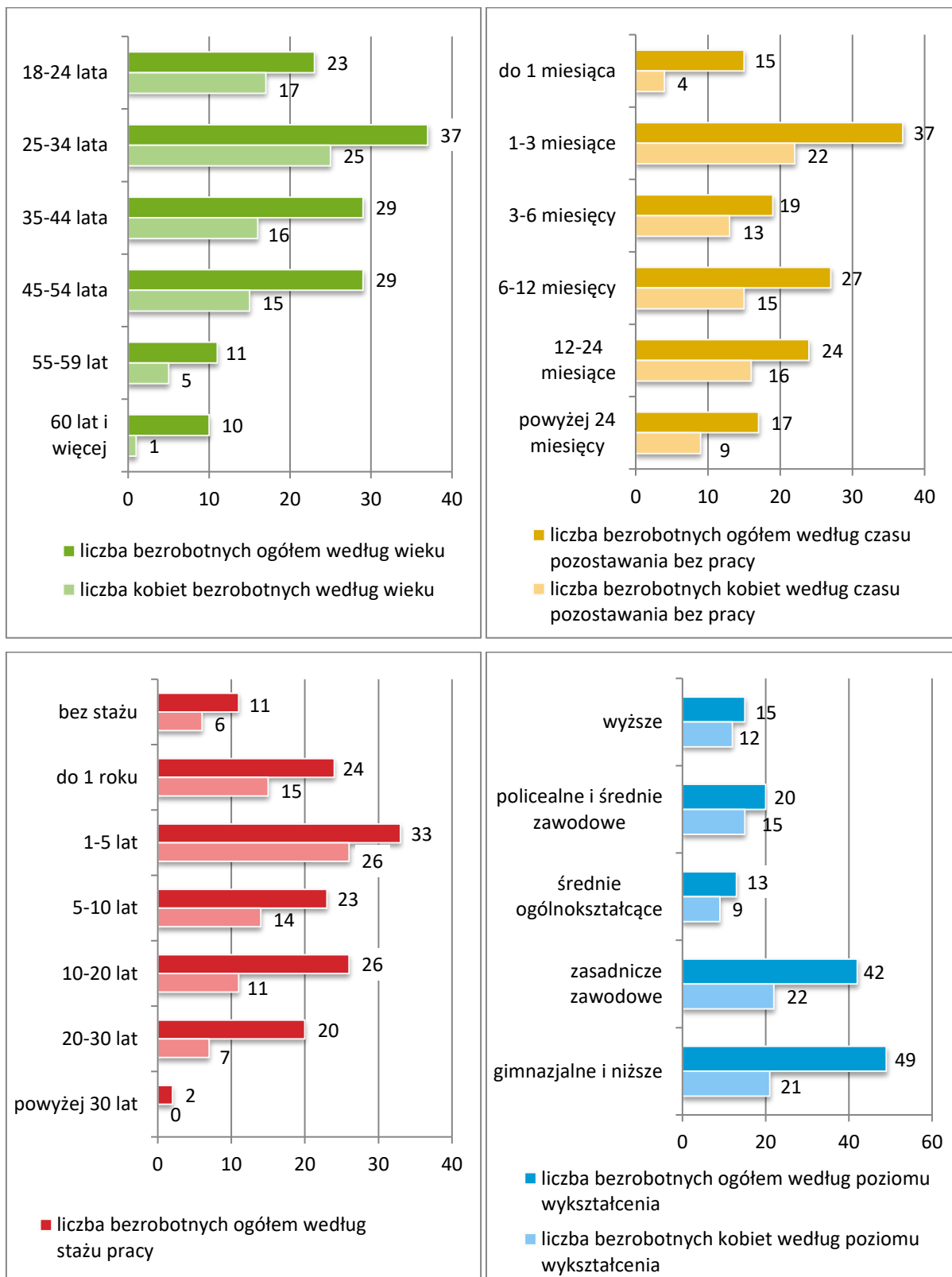
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (37 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, tj. 12 miesięcy i więcej (w sumie 41 osób), osoby z krótkim stażem pracy do roku i bez stażu pracy (w sumie 35 osób) oraz od 1 roku do 5 lat (33 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (49 osób) oraz zasadniczym zawodowym (42 osoby).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 18-24 lata (73,9%), pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (68,4%) oraz od 12 do 24 miesięcy (66,7%), ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (78,8%), a także osób z wykształceniem wyższym (80%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 14-17. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy.

W 2016 roku w szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdowało się 109 osób, w tym 65 kobiet. Najlichniesze grupy stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (54, w tym 34 kobiety), osoby do 30. roku życia (40, w tym 28 kobiet) oraz osoby powyżej 50. roku życia (37, w tym 14 kobiet).

W 2016 roku w gminie Dobroszyce na 1.000 mieszkańców pracowało 120 osób, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3.456,50 zł, co odpowiadało 83,13% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy, 622 osoby wyjeżdżały do pracy do innych gmin, a 123 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy; saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło -499.

Ponad 40% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy (40,5%) pracowało w przemyśle i budownictwie, 22,5% w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), a po 8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) i finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Analizując sytuację gospodarczą gminy, należy zauważyć, że pomimo stale zmniejszającej się liczby osób bez pracy, bezrobocie znajduje się w czołówce powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, podobnie jak ubóstwo, na które składa się kilka czynników, ale zasadniczym jest brak lub niewystarczające źródła dochodów.

Przypuszcza się, że w niedługim czasie, za sprawą otwarcia nowego przedszkola, które pomieści dodatkowo 200 dzieci z gminy, poprawi się sytuacja na lokalnym rynku pracy, w szczególności kobiet.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia i o niskich dochodach, należy zwrócić uwagę na potrzebę zwiększania kompetencji i kwalifikacji osób bezrobotnych, tak aby skuteczniej i trafniej odpowiadały na zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy. Bardzo ważne jest wsparcie ludzi młodych, umożliwienie im podjęcia pierwszej pracy i zdobycia doświadczenia zawodowego. Dla zwiększenia liczby osób zaktywizowanych istotne jest także podejmowanie inicjatyw przy wykorzystaniu środków unijnych.

Nowych miejsc pracy i źródeł dochodów można również upatrywać w tworzeniu i rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych, dla których występują korzystne warunki przyrodnicze w gminie.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Dobroszyce funkcjonuje 1 przedszkole oraz 2 szkoły podstawowe. Młodzież z gminy ma możliwość kontynuowania nauki m.in. w Oleśnicy i Trzebnicy, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Na terenie gminy nie ma żłobka, co powoduje, że nie są zaspokajane potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole Gminne w Dobroszycach	ul. 3 Maja 20, 56-410 Dobroszyce
2.	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Dobroszycach	ul. Parkowa 5, 56-410 Dobroszyce
3.	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Dobrzaniu	Dobrzeń 9a, 56-410 Dobroszyce

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

W roku szkolnym 2016/2017 do przedszkola uczęszczało 104 dzieci, w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 575, a w gimnazjum 180 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 79 nauczycieli, z czego 8 nauczycieli w przedszkolach, 52 nauczycieli w szkołach podstawowych oraz 19 nauczycieli w gimnazjum.

Placówki oświatowe w gminie zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego, organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze.

W Szkole Podstawowej w Dobroszycach uczniowie objęci są opieką pedagoga, higienistki i logopedy. Dojeżdżającym uczniom zapewniana jest opieka i zajęcia w świetlicy. Uczniowie korzystają z dobrze wyposażonej szkolnej biblioteki, centrum multimedialnego i pracowni komputerowej. Ponadto, po reformie oświaty, z dniem 1 września 2017 roku placówka przejęła zasoby dotychczasowego gimnazjum, w tym m.in. nowoczesną, dobrze wyposażoną halę sportową z widownią na 170 osób posiadającą zaplecze socjalne. Obiekt

jest nie tylko miejscem zajęć wychowania fizycznego, bowiem odbywają się tu również zajęcia i imprezy sportowe, rekreacyjne i edukacyjne dla uczniów i mieszkańców gminy.

Szkoła Podstawowa w Dobrzeniu jest bardzo dobrze wyposażona w pomoce dydaktyczne, posiada bogaty księgozbiór biblioteczny, nowoczesną pracownię komputerową oraz świetlicę, w której zapewnia opiekę uczniom oczekującym na odjazd autokaru.

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Dobroszyce jest Gminne Centrum Kultury im. Anny Sojko w Dobroszycach z działającą w jego strukturach Gminną Biblioteką Publiczną w Dobroszycach i jej filią w Dobrzeniu. Centrum administruje również świetlicami wiejskimi w: Bartkowie, Białym Błocie, Dobrej, Dobrzeniu, Łuczynie, Malerzowie, Mękarzowicach, Miodarach, Nowicy, Nowosiedlicach, Sadkowie, Siekierowicach i Strzelcach.

Centrum zajmuje się prowadzeniem wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby mieszkańców gminy w zakresie kultury, czytelnictwa, sportu i rekreacji. Do zadań w zakresie kultury należy w szczególności: rozpowszechnianie, rozbudzanie i rozwijanie potrzeb i zainteresowań kulturalnych w środowisku lokalnym, tworzenie warunków dla rozwoju i wspierania amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, tradycji ludowych regionu, a także rękodzieła ludowego i artystycznego, organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych, masowych i okazjonalnych, organizowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez prowadzenie kół zainteresowań, klubów i specjalnych kursów – zgodnie z potrzebami środowiska, organizowanie koncertów, przeglądów, wystaw i konkursów oraz rozbudzanie i rozwijanie inicjatyw środowiskowych w zakresie kultury.

W ramach prowadzonej działalności kulturalnej placówka organizuje stałe zajęcia dla dzieci i młodzieży; są to zajęcia plastyczno-ceramiczne, baletowe, taneczne, teatralne, wokalne i modelarskie. Osoby dorosłe uczestniczyć mogą w zajęciach zumbi i jogi oraz różnotematycznych warsztatach twórczych, które organizowane są okazjonalnie kilka razy w roku. W Centrum działają również zespoły ludowe: „Leszczyński”, „Uśmiech”, „Sąsiadeczki”, „Różyczki” (zespół dziecięcy) oraz „Nieżła Paka”.

Ważny kierunek działalności placówki zajmuje organizacja i współorganizacja imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych dla mieszkańców gminy. Do cyklicznych imprez należą m.in.: Gminny Przegląd Bożonarodzeniowy – przegląd kolęd, pastorałek, piosenek bożonarodzeniowych i przedstawień jasełkowych, Halowy Turniej Piłki Nożnej Mężczyzn o Puchar Wójta Gminy Dobroszyce, Tydzień Kobiet – cykl warsztatów różnotematycznych dla kobiet, Gminne Prezentacje Dziecięcych i Młodzieżowych Form Artystycznych – przegląd twórczości dziecięcej i młodzieżowej w kategoriach wokalne, teatralnej, instrumentalnej i tanecznej, Europejski Tydzień Sportu – cykl imprez, festynów i turniejów sportowych odbywających się w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu, Dzień Dziecka – festyn dla dzieci połączony z występami artystycznymi, animacjami, grami, zabawami i darmowym placem zabaw, Powitanie Lata – festyn rodzinny połączony z występami artystycznymi, zabawą taneczną, atrakcjami dla dzieci i dorosłych, Mistrzostwa Gminy Dobroszyce w piłce nożnej mężczyzn – turniej piłki nożnej dla osób dorosłych, Dni Dobroszyc – dwudniowe święto obfitujące w występy artystyczne, koncerty gwiazd polskiej sceny muzycznej i kabaretowej, kiermasz oraz szereg innych atrakcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych, Pożegnanie Lata – festyn rodzinny połączony z występami artystycznymi, zabawą taneczną, atrakcjami dla dzieci i dorosłych, Dobroszycki Jarmark Bożonarodzeniowy – jarmark rękodzieła artystycznego, produktów lokalnych, żywnościowych, wszelkiego rodzaju ozdób bożonarodzeniowych, połączony z występami artystycznymi.

Gminna Biblioteka Publiczna zapewnia mieszkańcom obsługę biblioteczną, a jej działalność służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych społeczności lokalnej, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi czytelnictwa i kultury. Do podstawowych zadań placówki należy gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu. Biblioteka udostępnia zbiory na miejscu, wypożycza na zewnątrz, prowadzi wypożyczenia międzybiblieczne (ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży) oraz osób niepełnosprawnych, organizuje spotkania autorskie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku księgozbiór biblioteki w Dobroszycach liczył 20.855 woluminów, liczba czytelników wyniosła 476, a liczba wypożyczeń księgozbioru przypadających na 1 czytelnika – 14 woluminów.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 2. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminne Centrum Kultury im. Anny Sojko w Dobroszycach	ul. Parkowa 14, 56-410 Dobroszyce
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Dobroszycach	ul. Parkowa 14, 56-410 Dobroszyce
3.	Gminna Biblioteka Publiczna, Filia w Dobrzeńcu	Dobrzeń 9a, 56-410 Dobroszyce

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach współpracuje z organizacjami sportowymi w zakresie stwarzania warunków do rozwoju sportu masowego i organizowania imprez sportowych oraz sprawuje merytoryczny nadzór nad drużynami sportowymi działającymi na terenie gminy. Do klubów i zrzeszeń sportowych funkcjonujących w gminie należą: Klub Piłkarski Dąb Dobroszyce – piłka nożna (klasa „B”), Piast Dobrzeń – piłka nożna (klasa „B”), Czarni Łuczyna – piłka nożna (klasa „C”), Grom Siekierowice – piłka nożna (klasa „B”), Samorząd Dobroszyce – piłka nożna (I liga Oldboy).

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe na jej temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Stadion piłkarski w Dobroszycach	ul. Kolejowa 51, 56-410 Dobroszyce
2.	Boisko „Orlik 2012” przy Szkole Podstawowej w Dobroszycach	ul. Parkowa 5, 56-410 Dobroszyce
3.	Hala widowiskowo-sportowa w Dobroszycach	ul. Parkowa 5, 56-410 Dobroszyce
4.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Dobroszycach	ul. Parkowa 5, 56-410 Dobroszyce
5.	Boisko sportowe w Dobrej	Dobra, 56-410 Dobroszyce
6.	Boisko sportowe w Dobrzeńcu	Dobrzeń, 56-410 Dobroszyce
7.	Boisko sportowe w Mękarzowicach	Mękarzowice, 56-410 Dobroszyce
8.	Boisko sportowe w Sadkowie	Sadków, 56-410 Dobroszyce
9.	Boisko sportowe w Siekierowicach	Siekierowice, 56-410 Dobroszyce

10.	Boisko sportowe w Strzelcach	Strzelce, 56-410 Dobroszyce
11.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Dobrzeniu	Dobrzeń, 56-410 Dobroszyce
12.	Plan rekreacyjny w Dobroszycach	ul. Szkolna, 56-410 Dobroszyce

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe o uznanej wartości, pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Północna część gminy położona jest w granicach turystycznego rejonu Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy. Przez jej obszar gminy prowadzą cztery znakowane trasy turystyczne: szlak pieszy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, ścieżka dydaktyczna oraz 2 trasy rowerowe.

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Dobroszyce funkcjonuje 1 publiczny zakład opieki zdrowotnej i jego filia, prowadzona jest 1 prywatna praktyka lekarska oraz działają 2 apteki. Dane szczegółowe w ww. zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach	ul. Wojska Polskiego 22, 56-410 Dobroszyce
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach – Filia w Dobrzeniu	Dobrzeń 21, 56-410 Dobroszyce
3.	Prywatna Praktyka Lekarska w Dobroszycach –Lekarz Chorób Wewnętrznych	ul. Górna 41, 56-410 Dobroszyce
4.	Apteka „Convallaria” w Dobroszycach	ul. 11 Listopada 22, 56-410 Dobroszyce
5.	Apteka „Berberis” w Dobroszycach	ul. Oleśnicka 8, 56-410 Dobroszyce

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

Na koniec 2016 roku w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach usługi świadczyło: 12 lekarzy (w tym 9 specjalistów), wśród których było 6 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (w tym 2 lekarzy rodzinnych i 2 pediatrów), 3 stomatologów, 8 pielęgniarek, wśród których było 5 pielęgniarek podstawowej opieki

zdrowotnej (w tym 2 pielęgniarki środowiskowe rodzinne) i 1 położna podstawowej opieki zdrowotnej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2015-2016 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej była większa niż w 2014 roku. W 2014 roku wyniosła ona odpowiednio 31.130 i 33.067, rok później 35.746 i 37.681, a w 2016 roku 34.674 i 36.662.

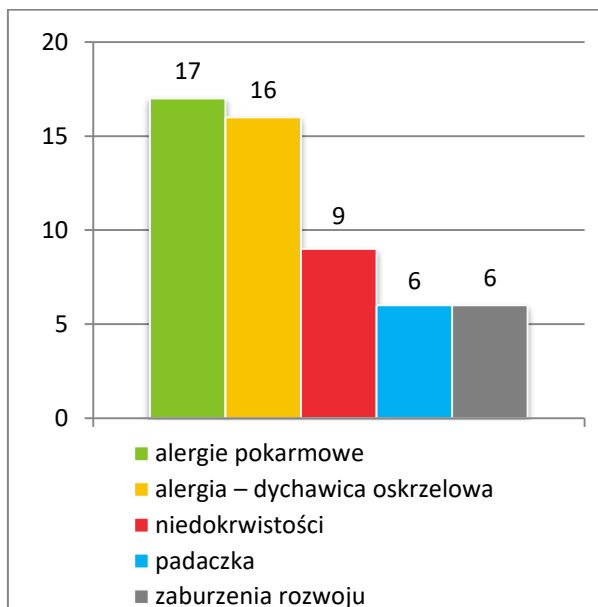
Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą, głównie w Oleśnicy i Wrocławiu.

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach. Wynika z nich, że w 2016 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 73 dzieci i młodzieży oraz 1.959 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: alergię pokarmowe (17 osób), alergia – dychawica oskrzelowa (16), niedokrwistości (9), padaczka i zaburzenia rozwoju (po 6), choroby układu moczowego (4) oraz otyłość i zniekształcenia kręgosłupa (po 3 osoby). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (935 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (734), cukrzycę (228), przewlekłe choroby układu trawiennego (193), choroby tarczycy (115), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (94), nowotwory (85), choroby obwodowego układu nerwowego (74) i niedokrwistość (43).

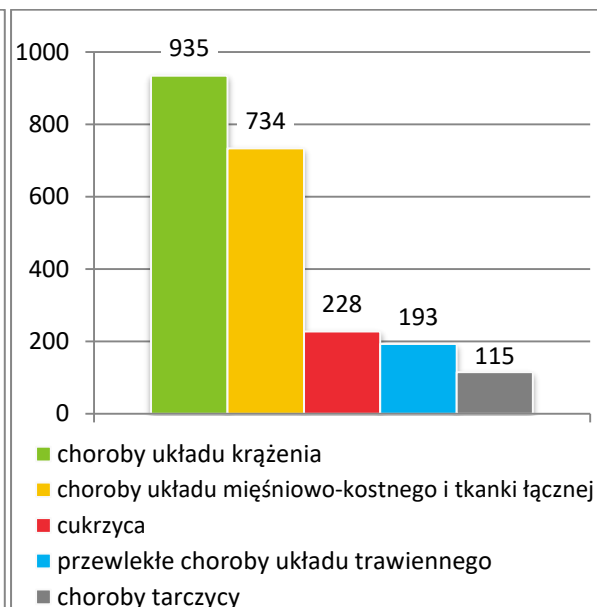
Na koniec 2016 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 6.230, w tym 1.434 dzieci i 4.796 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2016 roku

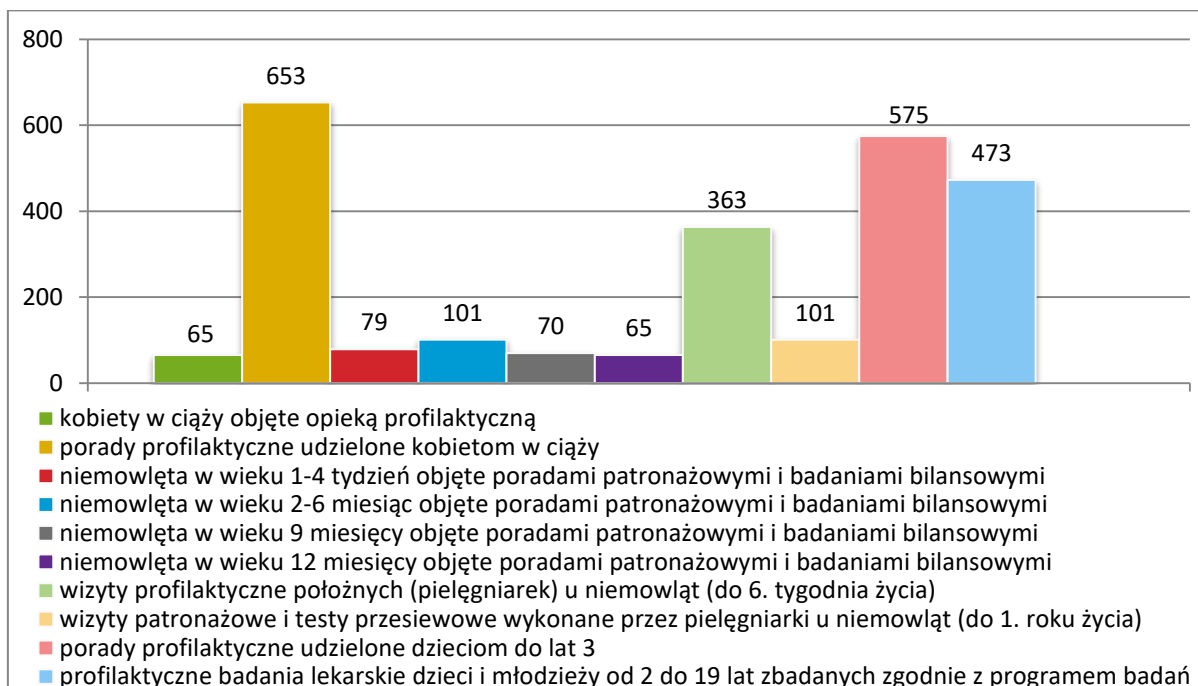
Wykres 19. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2016 roku

Źródło danych: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach.

W 2016 roku Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 20. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2016 roku

Źródło danych: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach.

W 2016 roku opieką profilaktyczną objęto 65 kobiet w ciąży, którym udzielono 653 porad. Poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 79 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 101 niemowląt od 2 do 6 miesiąca życia, 70 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 65 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 363 i 101. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 575 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 473 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

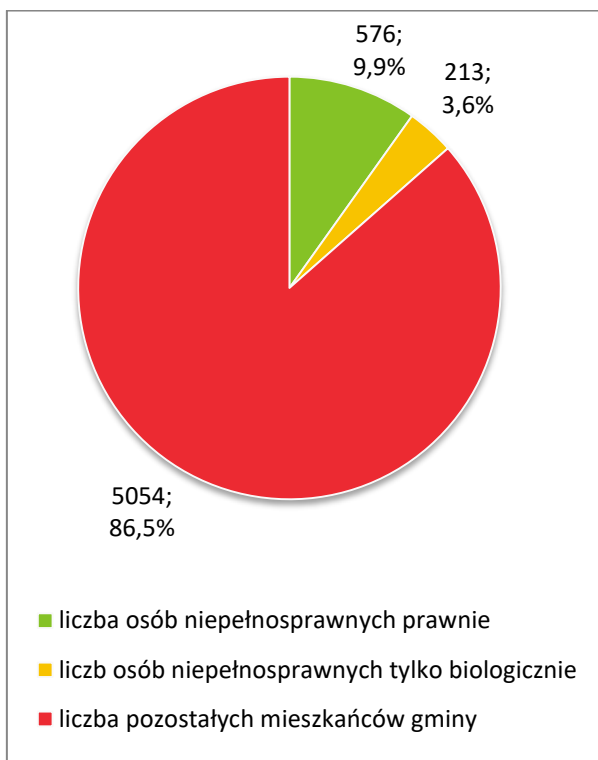
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

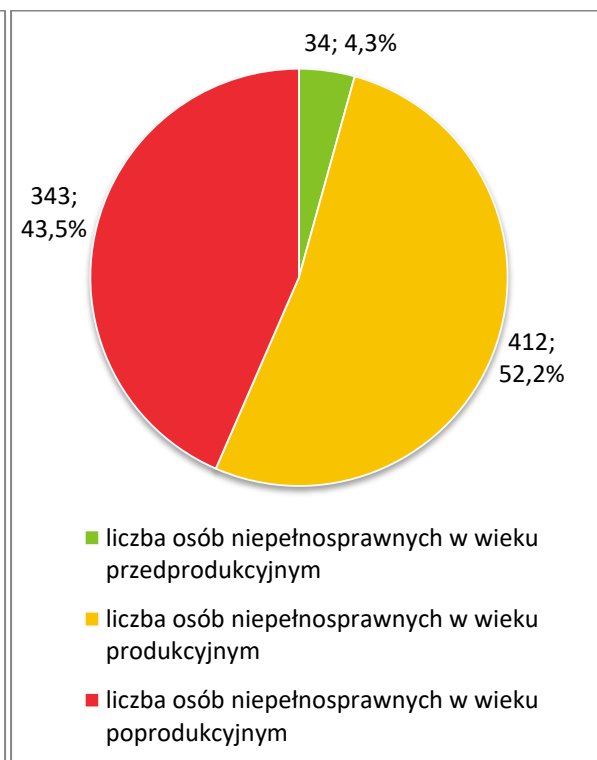
W 2002 roku w gminie Dobroszyce mieszkało 789 osób niepełnosprawnych, w tym 396 mężczyzn i 393 kobiety. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (576 osób, tj. 73%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 213 osób (27%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 13,5%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (412 osób, tj. 52,2%) i poprodukcyjnym (343 osoby, tj. 43,5%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 22. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

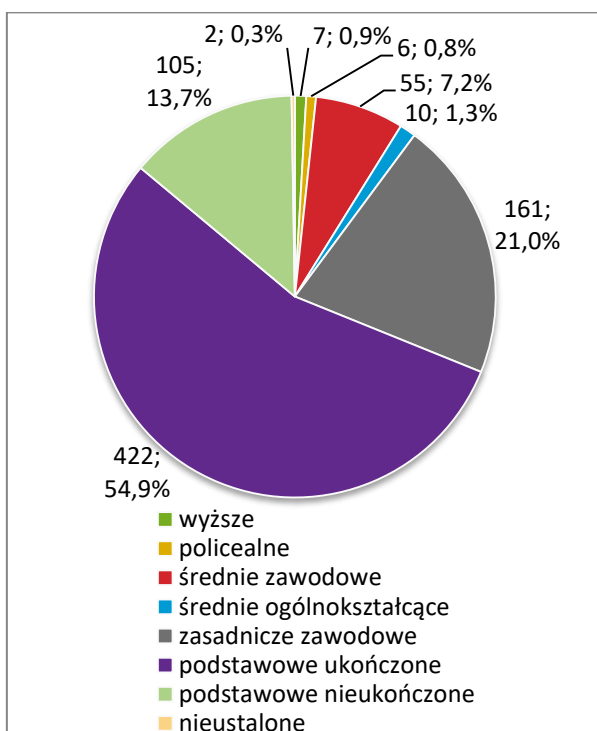
Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 11,6% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 45,7%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (422 osoby, tj. 54,9%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie

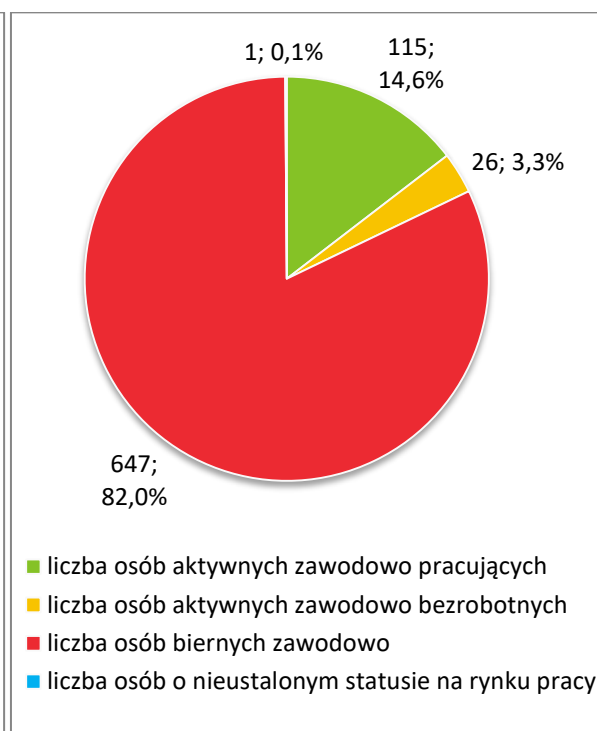
i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (647 osób, tj. 82%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 24. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności

życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

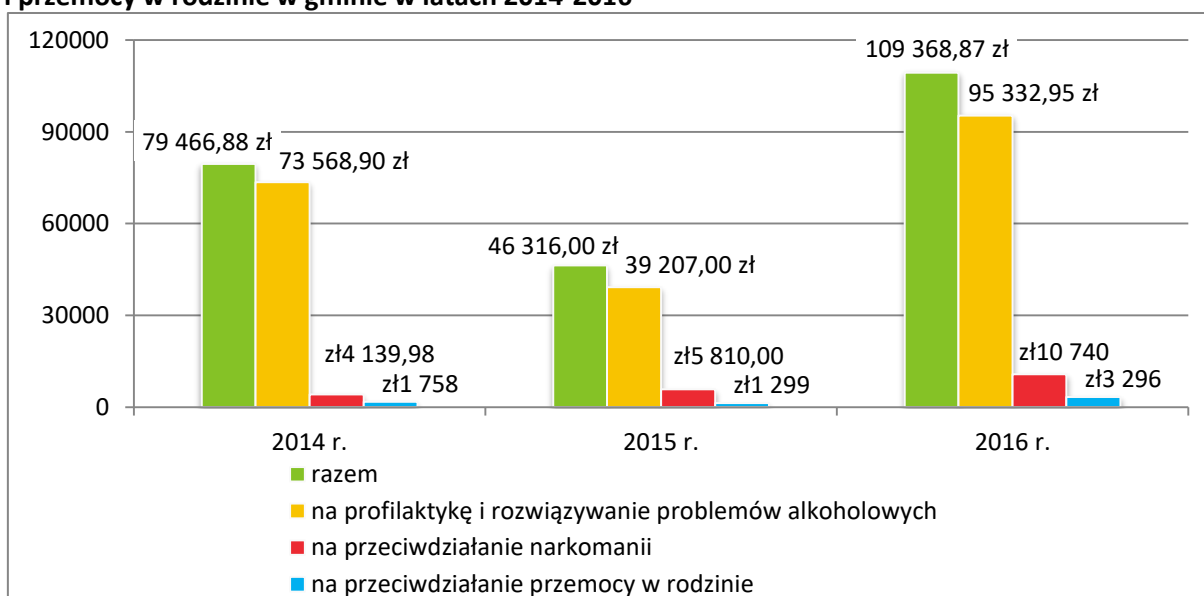
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Dobroszyce dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 130 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 260 osób współuzależnionych (4% populacji), ok. 325-455 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% populacji), ok. 260 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 346 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Dobroszyce w latach 2014-2016.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2016

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

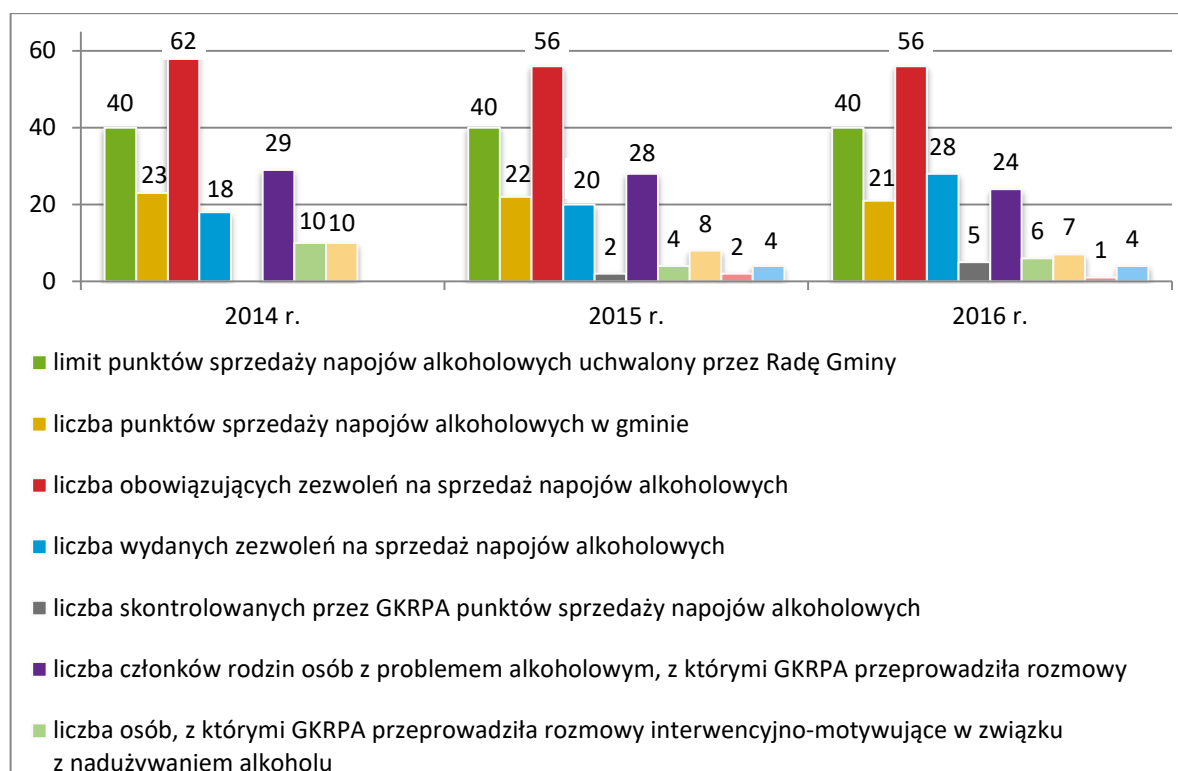
W 2016 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była znacznie wyższa niż w latach 2014-2015 (79.466,88 zł w 2014 r., 46.316 zł w 2015 r., 109.368,87 zł w 2016 r.). Wpływ na to miał wzrost kwot przeznaczonych zarówno na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, jak i przemocy w rodzinie.

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Dobroszyce zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia

o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2014-2016

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

W latach 2014-2016 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (40 w każdym roku), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (23 w 2014 r., 22 w 2015 r., 21 w 2016 r.). W latach 2015-2016 liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była nieco niższa niż w 2014 roku (62 w 2014 r., po 56 w latach 2015-2016), a liczba wydanych zezwoleń zwiększała się z roku na rok (z 18 w 2014 r. do 28 w 2016 r.). Jednocześnie w latach 2015-2016 GKRPA przeprowadziła odpowiednio 2 i 5 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2014-2016 liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, nieznacznie spadała z roku na rok (z 29 w 2014 r. do 24 w 2016 r.), a liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące, ulegała wahaniom (10 w 2014 r., 4 w 2015 r., 6 w 2016 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec odpowiednio 10, 8 i 7 osób), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 2 osób w 2015 r. i 1 osoby w 2016 r.).

W latach 2015-2016 członkowie GKRPA kontaktowali się z 4 osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Dobroszycach – Gminny Punkt Profilaktyczny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Grupa wsparcia AA „Droga do Radości”, a także Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Oleśnicy. Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminny Punkt Profilaktyczny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zs. w Urzędzie Gminy Dobroszyce	ul. Rynek 16, 56-410 Dobroszyce
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach	ul. Rynek 21, 56-410 Dobroszyce
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Rynek 21, 56-410 Dobroszyce
Grupa wsparcia AA „Droga do Radości” (spotkania w salce przy plebanii parafii pw. św. Jadwigi w Dobroszycach)	ul. Czereśniowa 12, 56-410 Dobroszyce
Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Oleśnicy	ul. Ludwikowska 10, 56-400 Oleśnica

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce.

Gminny Punkt Profilaktyczny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zs. w Urzędzie Gminy Dobroszyce prowadzi konsultacje wstępne w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Wsparcie w jego ramach świadczy Pełnomocnik Wójta Gminy ds. profilaktyki, którego zadaniem jest współpraca z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opracowywanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nadzór nad przebiegiem merytorycznym i nad obsługą finansową programów realizowanych i rozliczanych w gminie oraz współdziałanie i koordynacja działalności organów samorządowych oraz innych podmiotów realizujących zadania w tym zakresie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach wynika, że w latach 2014-2016 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była na zbliżonym poziomie (10 rodzin liczących 27 osób w 2014 r., 17 rodzin liczących 44 osoby w 2015 r., 20 rodzin liczących 49 osób w 2016 r.). Jednocześnie z powodu przemocy w rodzinie GOPS udzielał wsparcia w latach 2015-2016 (2 rodzinom liczącym 9 osób), a narkomania nie była w analizowanym okresie powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W latach 2015-2016 prowadził on postępowanie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w odpowiednio 7 i 22 rodzinach.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i placówkach wsparcia dziennego) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych i profilaktyczno-wychowawczych (np. „Spójrz inaczej”, „Kiszone ogórki”, „Archipelag skarbów”, „Nie piję, nie palę, jestem sportowcem”, „Mniam, mniam”, „W sztucznym raj”, „Debata”, „Stop dopalaczom”), kampanii profilaktycznych (np. „Postaw na rodzinę”), spektakli (np. „Niezwyczajna podróż Św. Mikołaja”), imprez i pozalekcyjnych zajęć sportowych, wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz zajęć w gminnych świetlicach wiejskich, np. w Dobrej i Białym Błocie.

Programami profilaktycznymi rekomendowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii objęto w gminie 560 dzieci, 21 nauczycieli i 21 rodziców w 2014 roku, 289 dzieci,

15 nauczycieli i 15 rodziców w 2015 roku i 268 dzieci, 17 nauczycieli i 30 rodziców w 2016 roku, innymi programami profilaktycznymi – 99 uczniów, 3 nauczycieli i 3 rodziców w 2014 roku i 360 uczniów, 17 nauczycieli i 17 rodziców w 2016 roku, w spektaklach uczestniczyło 140 osób w 2014 roku, 220 osób w 2015 roku i 490 osób w 2016 roku, w imprezach sportowych – po 200 osób w latach 2014-2015 i 80 osób w 2016 roku, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 12 osób w 2014 roku, a w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 5 osób w 2015 roku.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Dobroszyce problem bezdomność występuje i utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach. W 2014 roku objął on wsparciem z powodu bezdomności 3 osoby, rok później 4 rodziny liczące 10 osób, a w 2016 roku – 4 osoby.

Każdego roku, przed sezonem zimowym, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach uwrażliwiają mieszkańców gminy na potrzeby m.in. osób bezdomnych i pozbawionych schronienia, prosząc o zawiadomienie o takim problemie pracowników socjalnych.

W gminie nie ma żadnych placówek zapewniających osobom bezdomnym schronienie. W razie potrzeby osoby te mogą być kierowane do placówek funkcjonujących poza jej terenem. Według informacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na terenie województwa dolnośląskiego znajdują się 34 placówki zapewniające schronienie

osobom bezdomnym. Jedną z nich jest Ogrzewalnia w Oleśnicy prowadzona przez Zarząd Rejonowy PCK (ul. Wojska Polskiego 13, 56-400 Oleśnica). Placówka dysponuje 20 miejscami, zapewnia nocleg w sezonie zimowym.

W województwie dolnośląskich działa również 76 ośrodków wsparcia doraźnego dla osób bezdomnych, w tym 4 w powiecie oleśnickim. Są to: Stołówka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy (ul. Bocka 4, 56-400 Oleśnica), Stołówka charytatywna przy Parafii św. Jana w Oleśnicy (ul. Okrężna, 56-400 Oleśnica), Punkt wydawania żywności i odzieży PCK w Oleśnicy (ul. K. Wielkiego, 56-400 Oleśnica), Punkt wydawania żywności i odzieży Fundacji ks. Latosa w Oleśnicy (ul. 3 Maja, 56-400 Oleśnica) oraz Punkt żywienia Parafialnego Oddziału „Caritas” w Oleśnicy (ul. Wileńska 2, 56-400 Oleśnica).

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

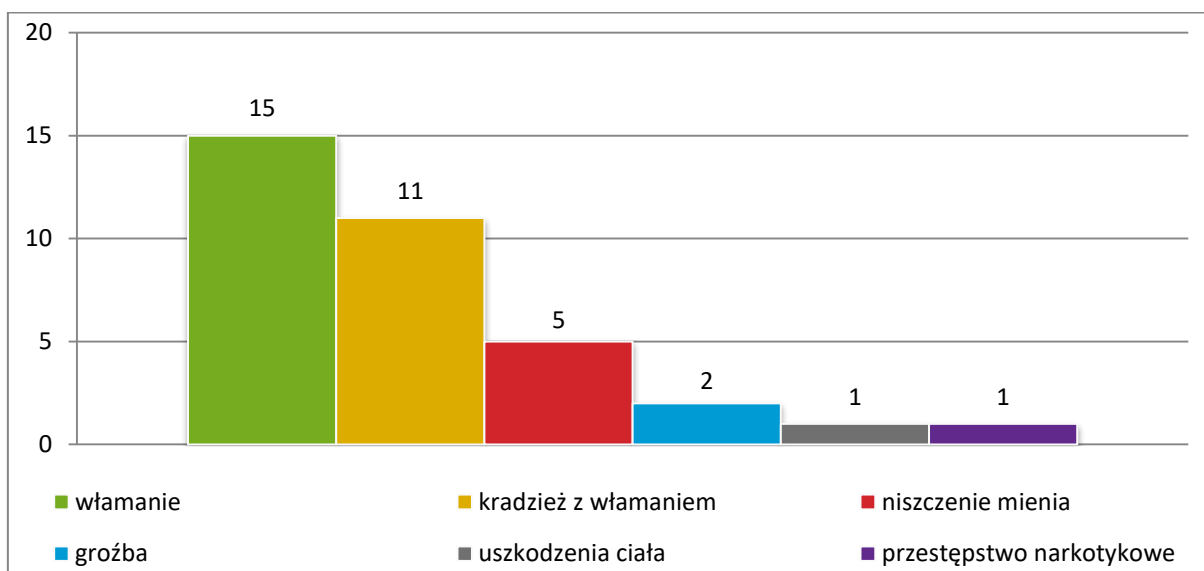
Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Oleśnicy (ul. Hallera 3, 56-400 Oleśnica), a w jej strukturach działa Posterunek Policji w Dobroszycach (ul. Parkowa 14, 56-410 Dobroszyce). Dzielnicowi pełnią dyżur w Punkcie Przyjęć Interesantów w każdy poniedziałek i środę, w godzinach 10-12.

Według danych Posterunku Policji w Dobroszycach, w 2016 roku na terenie gminy Dobroszyce odnotowali 35 przestępstw, w tym 15 włamań (wśród nich 5 włamań do mieszkań i 2 włamania do pojazdu), 11 kradzieży, 5 przestępstw polegających na niszczeniu mienia i 2 groźby.

Dane szczegółowe na temat przestępczości w gminie w 2016 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Przestępstwa popełnione w gminie w 2016 roku

Źródło danych: Posterunek Policji w Dobroszycach.

W analizowanym roku na terenie gminy zarejestrowano także 28 wykroczeń, w tym 14 wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu, przeprowadzono 63 interwencje domowe (w efekcie 10 z nich zastosowano procedurę Niebieskiej Karty), 14 osób zatrzymano do wytrzeźwienia w Pomieszczeniach Dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Oleśnicy, przeprowadzono 541 interwencji w miejscach publicznych, przyjęto 16 zgłoszeń o uciezkach nieletnich, a także odnotowano 28 kolizji i 2 wypadki drogowe.

W 2016 roku funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Oleśnicy przeprowadzili 2 konsultacje dotyczące poczucia bezpieczeństwa i skali zagrożeń występujących wśród mieszkańców gminy Dobroszyce. W spotkaniach uczestniczyli m.in. sołtysi, nauczyciele i przedstawiciele rady rodziców, radni i mieszkańcy gminy. W trakcie konsultacji zgłoszone zostały następujące uwagi i spostrzeżenia dotyczące poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy Dobroszyce:

- częstsze patrolowanie i represjonowanie osób spożywających alkohol na terenie placu zabaw Przedszkola w Dobroszycach oraz przy muszli koncertowej, z uwagi na dewastację mienia, zaśmiecanie terenu, zakłócanie ciszy nocnej,

- represjonowanie kierujących pojazdami, którzy parkując pojazdy blokują pieszym przejście chodnikiem, lub nie stosują się do zakazów postoju i zatrzymywania w rejonie ul. 3 Maja i 11 Listopada w Dobroszycach,
- podejmowanie kontroli z miernikiem prędkości i represjonowanie kierowców, którzy przekraczają dopuszczalną prędkość w rejonie miejscowości Dobrzeń na drodze gminnej nr 1472D,
- podejmowanie kontroli kierowców motocykli, którzy przekraczają dozwoloną prędkość oraz prowadzą motocykl w sposób narażający życie i zdrowie innych uczestników ruchu drogowego.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Dobroszyce wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny oraz ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Realizując zadania Ośrodek współpracuje m.in. z Urzędem Gminy Dobroszyce, radnymi, sołtysami, placówkami ochrony zdrowia, poradniami specjalistycznymi, Policją, gminnymi placówkami oświatowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w Oleśnicy, Domem Opieki i Warsztatami Terapii Zajęciowej Caritas

Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach oraz Dolnośląskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża we Wrocławiu.

W 2016 roku kadrę Ośrodka stanowiło 8 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, główny księgowy, pracownicy ds. świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu alimentacyjnego oraz opiekunka świadcząca usługi opiekuńcze. Ośrodek zatrudniał również 2 asystentów rodziny w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.154 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2016 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	1
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	4
wykształcenie wyższe	3
wykształcenie średnie	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone

na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Od 1 kwietnia 2016 roku OPS wypłaca również świadczenie wychowawcze z przeznaczeniem na częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Świadczenie wynosi 500 zł miesięcznie i przysługuje na drugie i każde kolejne dziecko do momentu ukończenia przez nie 18. roku życia, bez względu na osiągnięte dochody rodziny. Pobieranie świadczenia na pierwsze dziecko jest możliwe tylko pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego, gdy dochód na członka rodziny nie przekracza 800 zł lub 1.200 zł na członka rodziny, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne.

W 2016 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie znacznie wzrosły w stosunku do lat 2014-2015 (2.680.197 zł w 2014 r., 2.911.014 zł w 2015 r., 6.800.293 zł w 2016 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które w 2016 roku wydatkowano 3.393.807 zł.

W analizowanym okresie stale zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na: pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, wspieranie rodziny poprzez zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz usługi opiekuńcze. Systematycznie zmniejszały się natomiast kwoty wydatkowane na zasiłki i pomoc w naturze oraz na składki emerytalne i rentowe, a także na pomoc materialną dla uczniów. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2014-2016

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2014 r.	w 2015 r.	w 2016 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	0	0	10.755
przeciwdziałanie alkoholizmowi	0	0	95.479
pomoc społeczna			
placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0
domy pomocy społecznej	156.010	220.291	268.096
przeciwdziałanie przemocy	1.758	1.299	3.296
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	0	16.409	29.115
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.624.277	1.764.100	2.040.012
składki na ubezpieczenia zdrowotne	24.551	32.509	34.184
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	112.565	100.362	75.541
dotatki mieszkaniowe	0	0	0
zasiłki stałe	212.647	233.237	249.947
Ośrodek Pomocy Społecznej	379.090	361.322	395.360
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9.511	25.694	54.865
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	119.321	113.491	129.024
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
świadczenie wychowawcze	0	0	3.393.807
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	40.467	42.300	20.812
ogółem	2.680.197	2.911.014	6.800.293
w tym w budżecie GOPS-u	0	113.491	6.673.248

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

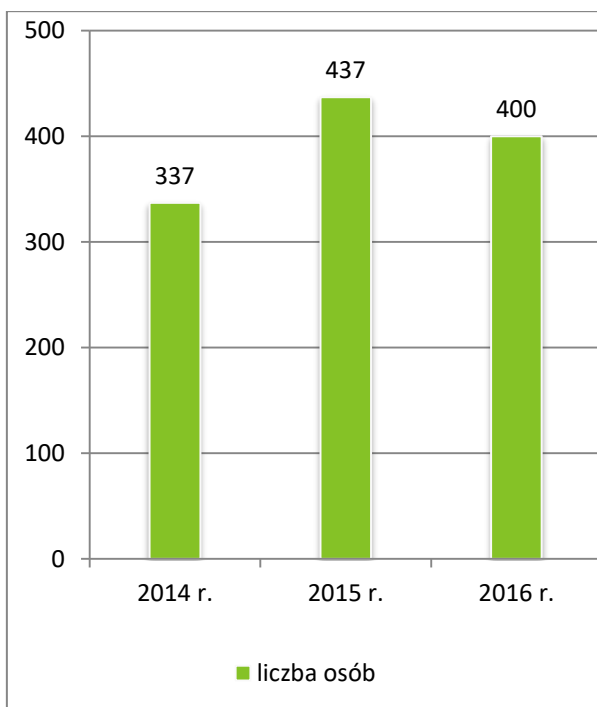
W latach 2014-2016 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, ulegała wahaniom (337 w 2014 r., 437 w 2015 r., 400 w 2016 r.), z kolei z roku na rok nieznacznie spadała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (419 w 2014 r., 416 w 2015 r., 400 w 2016 r.).

W gronie osób korzystających z pomocy społecznej w gminie, największe grupy stanowiły dzieci i młodzież w wieku do 17 lat (74 w 2014 r., 202 w 2015 r., 182 w 2016 r.) oraz osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej (113 w 2014 r., 155 w 2015 r., 148 w 2016 r.). Ich odsetek w gronie beneficjentów Ośrodka, którym przyznano świadczenie, w latach 2015-2016 był wyższy niż w 2014 roku (42,2% w 2014 r., 53,6% w 2015 r., 52,3% w 2016 r.).

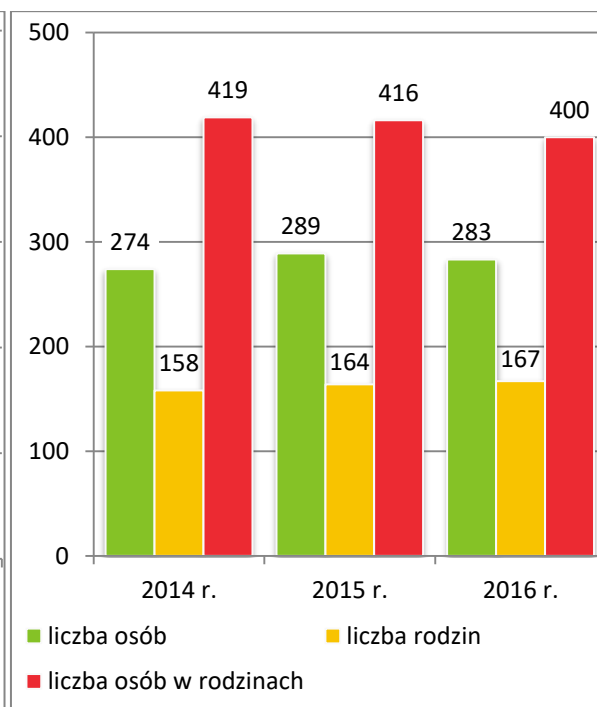
W 2016 roku liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, była niższa niż w latach 2014-2015 (374 w 2014 r., 381 w 2015 r., 339 w 2016 r.), natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne, nieznacznie, lecz stale rosła (ze 195 w 2014 r. do 210 w 2016 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 28. Osoby w gminie, którym w latach 2014-2016 udzielono pomocy i wsparcia

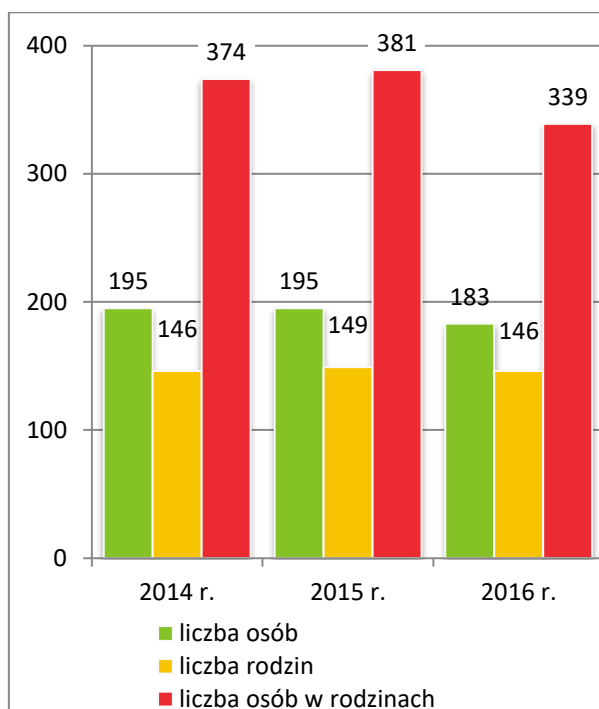

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie

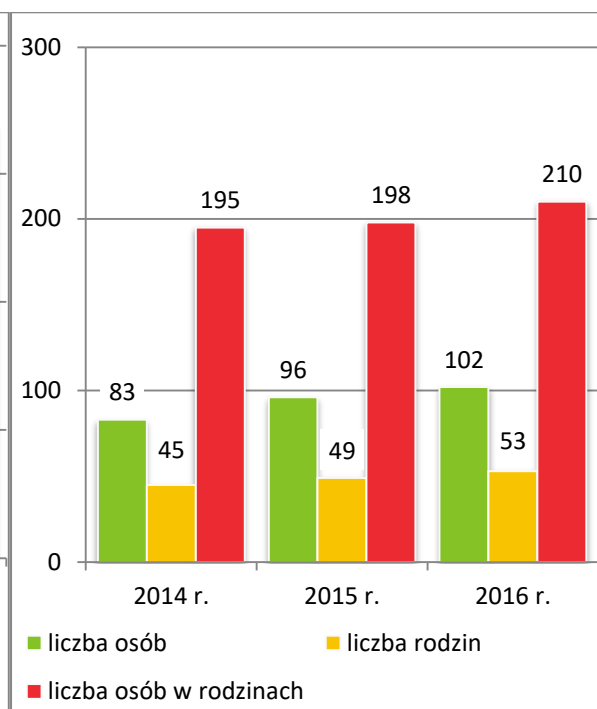

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 31. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie niepieniężne

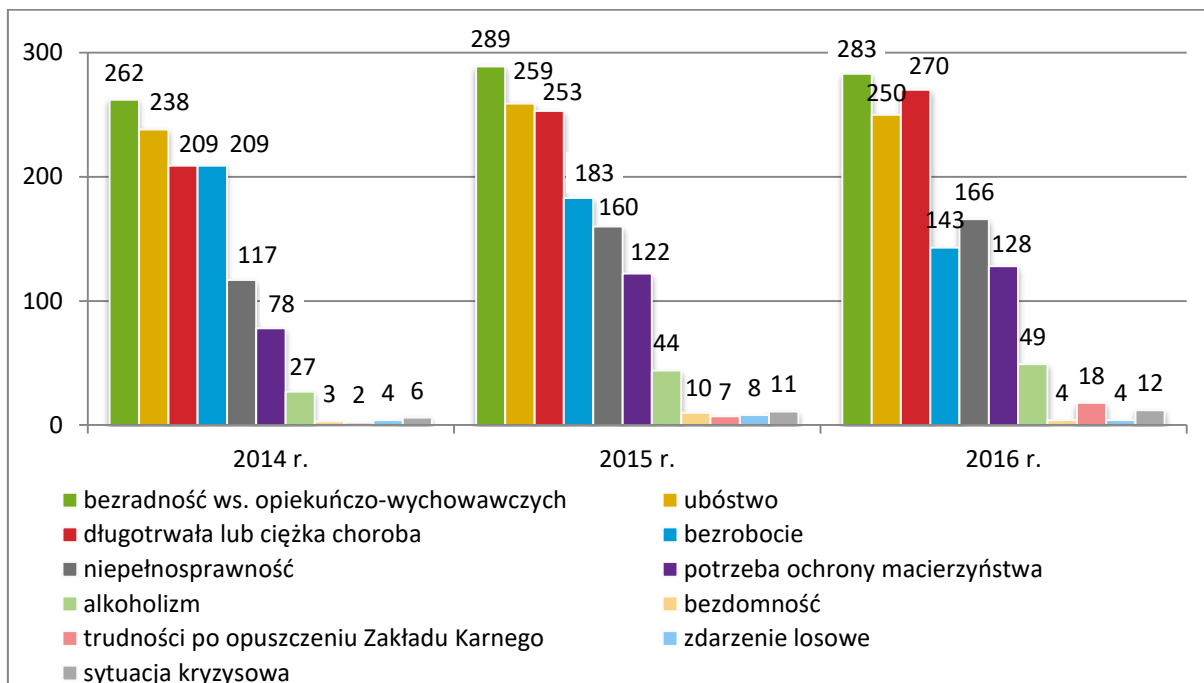

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

W latach 2014-2016 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, ulegała wahaniom (155 w 2014 r., 175 w 2015 r., 161 w 2016 r.), podobnie, jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (438 w 2014 r., 489 w 2015 r., 473 w 2016 r.).

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2014-2016, najlichniesze grupy stanowiły rodziny dotknięte bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa, ogólnie rozumianym ubóstwem, długotrwałą lub ciężką chorobą, a także bezrobociem. Znaczna część beneficjentów świadczeń pomocy społecznej zmagająca się również z niepełnosprawnością oraz wymagała ochrony macierzyństwa.

Wykres 32. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

W latach 2015-2016 liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ubóstwa była wyższa niż w 2014 roku (odpowiednio 262 i 238 w 2014 r., 289 i 259 w 2015 r., 283 i 250 w 2016 r.). Z kolei z roku na rok rosła liczba odbiorców pomocy społecznej zmagających się z długotrwałą lub ciężką chorobą (z 209 w 2014 r. do 270 w 2016 r.), niepełnosprawnością (ze 117 w 2014 r. do 166 w 2016 r.), wymagających ochrony macierzyństwa (z 78 w 2014 r. do 128 w 2016 r.), dotkniętych alkoholizmem (z 27 w 2014 r. do 49 w 2016 r.) i mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (z 2 w 2014 r. do 18 w 2016 r.).

Jednocześnie stale spadała liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z powodu bezrobocia (z 209 w 2014 r. do 143 w 2016 r.), a w latach 2015-2016 wśród odbiorców pomocy społecznej pojawiły się osoby dotknięte przemocą w rodzinie (po 9).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2014-2016

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2014 r.	2015 r.	2016 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
pieniężne	zasiłek stały	45	49	47	462	492	494
	zasiłek okresowy	19	22	19	39	42	37
	zasiłek celowy	158	153	136	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	40	72	60	85	161	182
niepieniężne	posiłek	82	82	80	9.864	10.825	11.598
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	79	82	80	9.000	9.200	11.598
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	8	10	11	79	117	132
usługi	usługi opiekuńcze	5	14	22	850	2.086	3.076
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	4*	118*	63*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	16	5	1	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	5* (1)	8* (1)	10* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2014-2016 były zasiłki celowe. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych w 2016 roku była niższa niż w latach 2014-2015 (158 w 2014 r., 153 w 2015 r., 136 w 2016 r.). Na zasiłki celowe wypłacone w gminie w 2016 roku złożyły się zasiłki celowe specjalne (otrzymało je 46 rodzin – głównie z przeznaczeniem na opał i leki) oraz zasiłki celowe na opał (36 rodzin), leczenie i leki (32 rodziny), żywność (40 rodzin), zakup odzieży (5 rodzin) i pomoc w zdarzeniu losowym (1 rodzina).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2014-2016 liczba osób objętych posiłkiem utrzymywała się na zbliżonym poziomie (79 w 2014 r., 82 w 2015 r., 80 w 2016 r.).

Warto dodać, że mieszkańcy gminy korzystają z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 dystrybuowanej przez Dolnośląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża we Wrocławiu (ul. Bujwida 34, 50-345 Wrocław).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Z roku na rok zwiększa się w gminie liczba osób starszych, samotnych i schorowanych wymagających całodobowej opieki w miejscu zamieszkania lub umieszczenia w placówce zapewniającej taką opiekę. W latach 2014-2016 gmina pokrywała koszt pobytu w Domach Pomocy Społecznej za odpowiednio 8, 10 i 11 osób.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne (16 w 2014 r., 5 w 2015 r. i 1 w 2016 r.). W latach 2014-2016 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, była bardzo zróżnicowana (4 w 2014 r., 118 w 2015 r., 63 w 2016 r.). Praca socjalna świadczona w gminie obejmowała m.in. wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne i pedagogiczne, a także pomoc w załatwianiu trudnych spraw życiowych.

W latach 2014-2016 Ośrodek świadczył także usługi opiekuńcze, a liczba objętych nimi mieszkańców zwiększała się z roku na rok (5 w 2014 r., 14 w 2015 r. i 22 w 2016 r.).

GOPS realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej zatrudniając w 2015 i 2016 roku na umowy cywilno-prawne² asystentów rodziny. Zatrudnienie 1 asystenta zostało sfinansowane ze środków własnych, a drugiego przy wykorzystaniu środków finansowych otrzymanych z resortowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Celem pracy asystenta rodziny jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny i zażegnanie kryzysu w rodzinie.

W analizowanym okresie GOPS realizował też zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników.

W latach 2014-2016 w gminie wypłacano również stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Najczęściej wsparcie te kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. W latach 2015-2016 liczba osób nim objętych była niższa niż w 2014 roku (115 w 2014 r., po 101 w 2015 r. i 2016 r.), podobnie jak kwota udzielonych świadczeń (38.878 zł w 2014 r., po 22.712 zł w latach 2015-2016).

Od 2014 roku w gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny.

W 2014 roku GOPS realizował po raz piąty projekt systemowy pn. „Uwierz w siebie” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt adresowany był do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. nieaktywnych zawodowo, bezrobotnych, niepełnosprawnych. Jego celem było m.in. podniesienie poziomu samooceny uczestników oraz nabycie nowych umiejętności i kwalifikacji. W analizowanym roku projektem objęto 8 osób, a kwota dofinansowania z EFS-u wyniosła 80.749 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2014-2016 ogólna liczba udzielonych świadczeń zwiększała się z roku na rok (z 8.372 w 2014 r. do 9.099 w 2016 r.), na co zasadniczy wpływ miała rosnąca liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 6.456 w 2014 r. do 6.967 w 2016 r.). W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się również liczba wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych (z 17 w 2014 r. do 81 w 2016 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	6.456	6.624	6.967
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.688	1.710	1.699
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	171	198	192
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	0	0	X
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	17	47	81
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	40	50	59
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	X	X	101
ogółem			
liczba świadczeń	8.372	8.629	9.099
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	528	161	144

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Od 2014 roku Ośrodek przyznawał zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2014-2016 GOPS przyznał odpowiednio 528, 161 i 144 takie zasiłki na kwotę odpowiednio 152.691, 82.576 i 74.880 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość ulegały wahaniom (208 na kwotę 32.301 zł w 2014 r., 297 na kwotę 64.882 zł w 2015 r., 351 na kwotę 77.049 zł w 2016 r.).

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2014-2016 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (po 38 w latach 2014-2015, 39 w 2016 r.), natomiast liczba wypłaconych świadczeń ulegała wahaniom (787 w 2014 r., 834 w 2015 r., 814 w 2016 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	38	38	39
liczba wypłaconych świadczeń	787	834	814
łącznie kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	279.770	324.012	329.119

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Dobroszyce, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta oraz potrzeby w zakresie rozwoju instytucji
Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach, ul. Stawowa 23, 56-410 Dobroszyce.	Zakres oferowanych usług: placówka typu stałego; całodobowa opieka, zakres usług zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańców. Kategoria klienta: dorosłe osoby niepełnosprawne intelektualnie.
Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach, ul. Stawowa 23, 56-410 Dobroszyce.	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna, zawodowa i zdrowotna zmierzająca do wszechstronnego rozwoju, zwiększenia samodzielności, w tym zawodowej, poprawy zaradności osobistej, sprawności psychofizycznej oraz przystosowania i funkcjonowania społecznego. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne i upośledzone umysłowo (liczba osób uczestniczących: 35).
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dobroszycach, ul. Stawowa 23, 56-410 Dobroszyce.	Zakres oferowanych usług: placówka opiekuńcza; całodobowa opieka, nauczanie i wychowanie, rewalidacja. Kategoria klienta: dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim umiarkowanym, znacznym i głębokim.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia działających poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy, ul. Słowackiego 10, 56-400 Oleśnica.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie z filią w Jemielnej, Ostrowina 21, 56-400 Oleśnica.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne intelektualnie.
Ogrzewalnia dla osób bezdomnych w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 13, 56-400 Oleśnica.	Zakres oferowanych usług: schronienie w sezonie zimowym. Kategoria klienta: osoby bezdomne.

<p>Powiatowe Centrum Edukacji i Kultury w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 56, 56-400 Oleśnica.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: udzielanie pomocy nauczycielom w zakresie doskonalenia zawodowego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży, poradnictwo grupowe dla szkół, warsztaty, poradnictwo indywidualne dla uczniów, rodziców i nauczycieli, opieka nad amatorskim ruchem artystycznym, organizowanie wystaw, konkursów, plenerów</p> <p>Kategoria klienta: dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele z terenu powiatu.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 67-69, 56-400 Oleśnica.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych, diagnozowanie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.</p> <p>Kategoria klienta: dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele.</p>

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 dystrybuowanej przez Dolnośląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża we Wrocławiu (ul. Bujwida 34, 50-345 Wrocław).

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Dobroszyce funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada Program współpracy gminy Dobroszyce z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy w następujących formach:

- zlecenie organizacjom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- podejmowanie współpracy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania,
- udostępnianie na preferencyjnych warunkach nieruchomości (lub ich części) niezbędnych do prowadzenia organizacjom działalności związanej z realizacją zadań gminy,
- realizacja wspólnych projektów inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- popularyzacja działalności organizacji pożytku publicznego przez kampanię 1% na stronie internetowej.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej „Muzyczny Ogród” , ul. Osiedlowa 6, 56-410 Dobroszyce.	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.
2.	Stowarzyszenie Dobroszyce – Lepsze życie , ul. Parkowa 9, 56-410 Dobroszyce.	Działalność z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, upowszechniania kultury fizycznej i sportu.
3.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Łuczyna , Łuczyna 88a, 56-410 Łuczyna.	Upowszechnianie idei odnowy i rozwoju wsi przy poszanowaniu dziedzictwa kulturalnego i materialnego wsi, wspieranie rozwoju lokalnej kultury, sztuki i działań twórczych.
4.	Fundacja Partnerstwo Jadwiga , ul. Wojska Polskiego 25, 56-410 Dobroszyce.	Ochrona dziedzictwa i kultury narodowej poprzez rewaloryzację i przebudowę części zabytkowego pałacu, realizowanie działań kulturalnych, edukacyjnych i oświatowych.

5.	Fundacja na rzecz Wszechstronnego Rozwoju Wsi Polskiej , Sadków 42, 56-410 Sadków.	Działalność na rzecz produkcji i dystrybucji żywności ekologicznej.
6.	Fundacja Na Rzecz Animacji Lokalnych „Słomkowy Melonik” , Sadków 18, 56-410 Sadków.	Animowanie działań społeczności lokalnych
7.	Stowarzyszenie Agora Nova , Bartków 2, 56-410 Bartków.	
8..	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Kuznica Leśna” , Malerzów 3, 56-410 Malerzów.	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, ochrona i promocja zdrowia, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
9.	Oleśnickie Stowarzyszenie Ubezpieczonych , ul. Wojska Polskiego 14, 56-410 Dobroszyce.	Działalność w interesie obrony praw konsumentów.
10.	Dolnośląskie Stowarzyszenie Społeczno-Sportowe „Sprawni-Razem” , ul. Stawowa 23, 56-410 Dobroszyce.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, w szczególności organizowanie życia sportowego i rekreacji ruchowej wśród osób niepełnosprawnych intelektualnie.
11.	LZS „Piast” Dobrzeń , Dobrzeń 21 i lok. 9, 56-410 Dobrzeń.	Działalność w zakresie sportu, turystyki i rekreacji, sport wyczynowy i amatorski.
12.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Dąb” w Dobroszycach , ul. Kolejowa 51, 56-410 Dobroszyce.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
13.	Klub Piłkarski „Dąb” Dobroszyce , ul. Kolejowa 51, 56-410 Dobroszyce.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.
14.	Uczniowski Klub Sportowy Dobroszyce , ul. Parkowa 3, 56-410 Dobroszyce.	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
15.	Klub Sportowy „Grom” Siekierowice , Siekierowice 37, 56-410 Siekierowice	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
16.	Klub Jeździecki Panda , Siekierowice 1, 56-410 Siekierowice.	Działalność w zakresie sportu, turystyki, rekreacji i hobby.
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dobroszycach , ul. Parkowa 9, 56-410 Dobroszyce.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sadkowie , 56-410 Sadków.	
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Łuczynie , 56-410 Łuczyna.	

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce oraz www.bazy.ngo.pl

13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

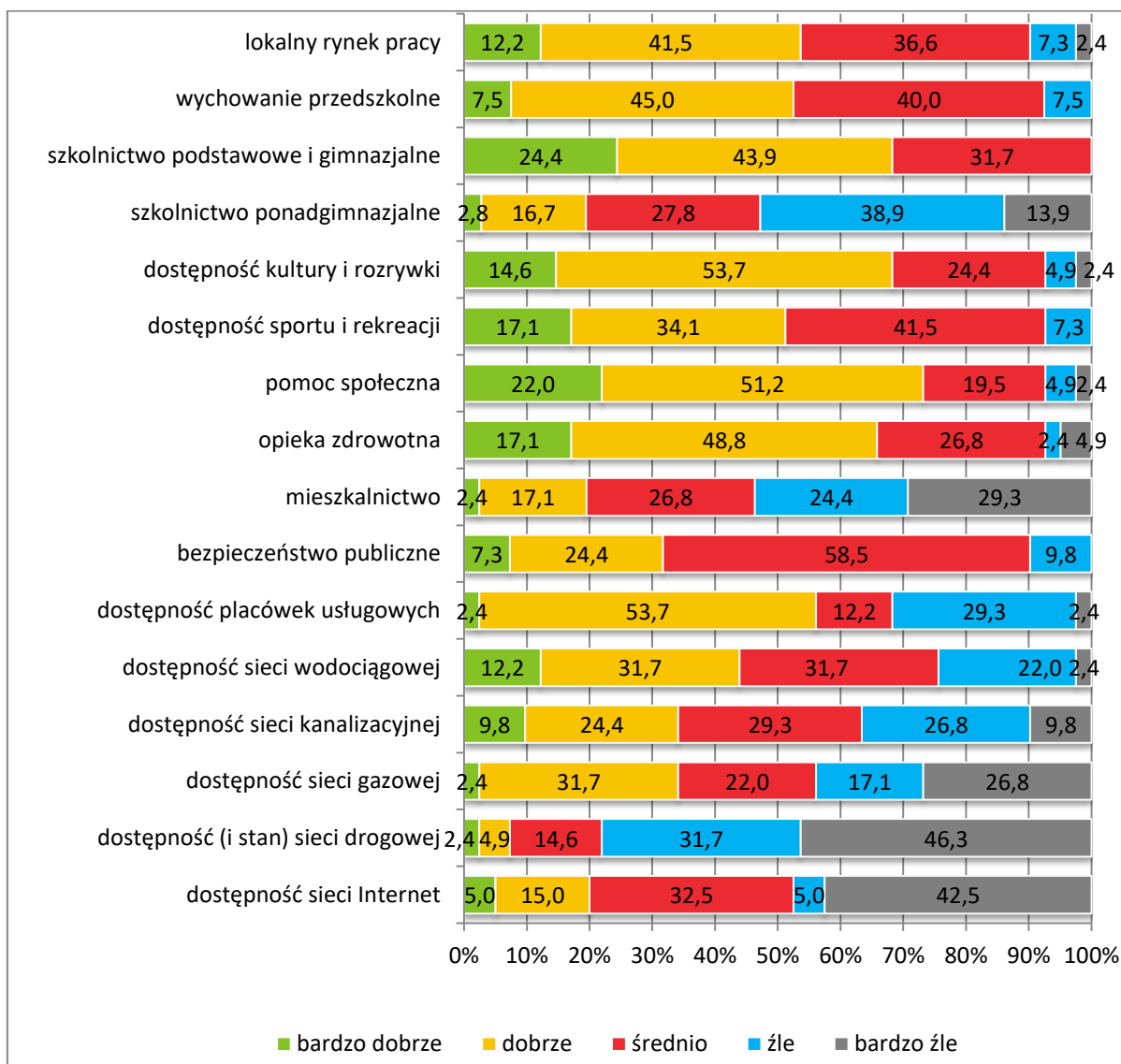
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Dobroszyce posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Zastępcy Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 41 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

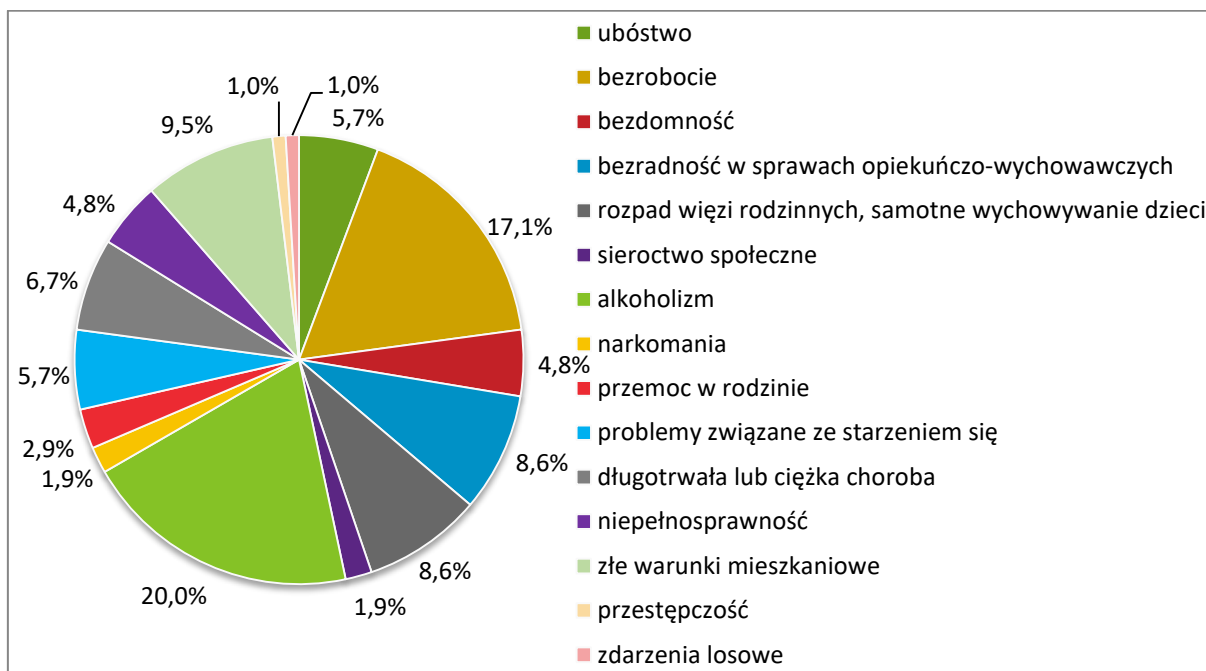
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili pomoc społeczną (łącznie 73,2% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego oraz kultury i rozrywki (w sumie po 68,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), a także opieki zdrowotnej (łącznie 65,9% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność (i stan) sieci drogowej (w sumie 78% ocen bardzo złych i złych), dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego (łącznie 53,7% ocen złych i bardzo złych), sytuację mieszkaniową (w sumie 52,8% ocen bardzo złych i złych), a także

dostępność sieci Internet (łącznie 47,5% ocen bardzo złych i złych) oraz sieci gazowej (w sumie 43,9% ocen bardzo złych i złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

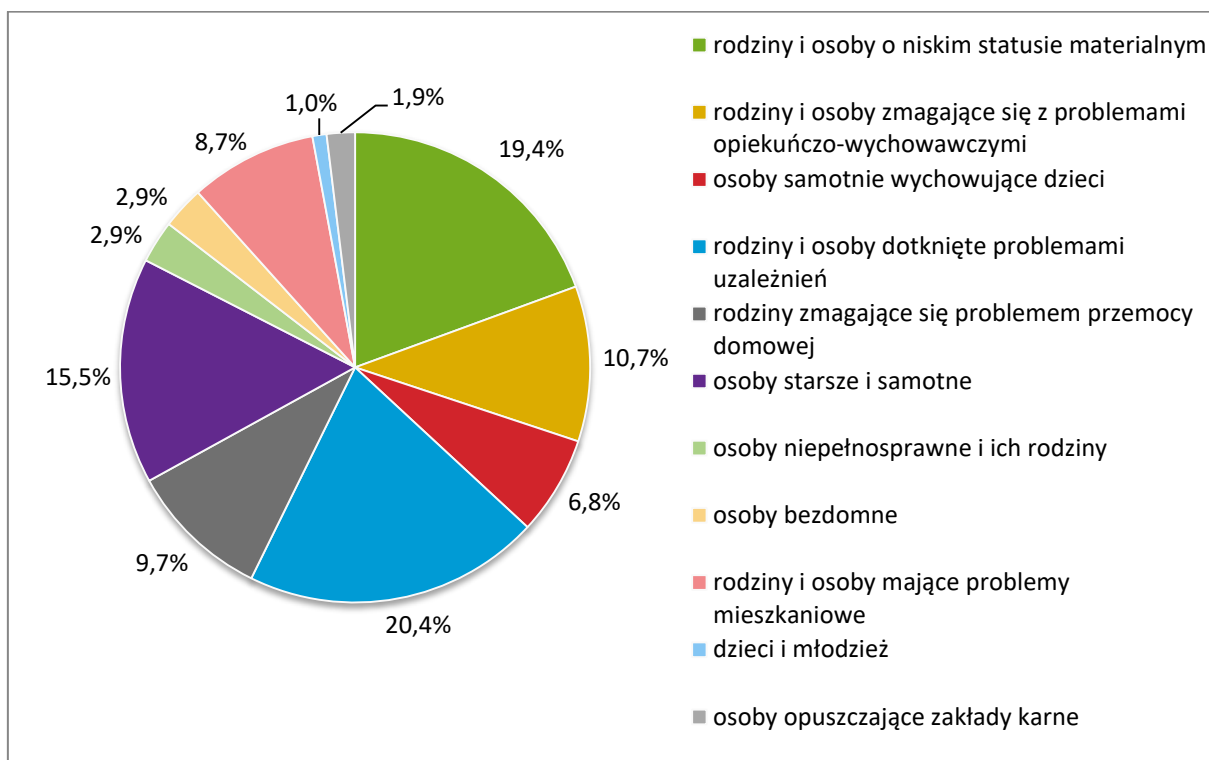

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli alkoholizm (20%) i bezrobocie (17,1%), a następnie złe warunki mieszkaniowe (9,5%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (po 8,6%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 35. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

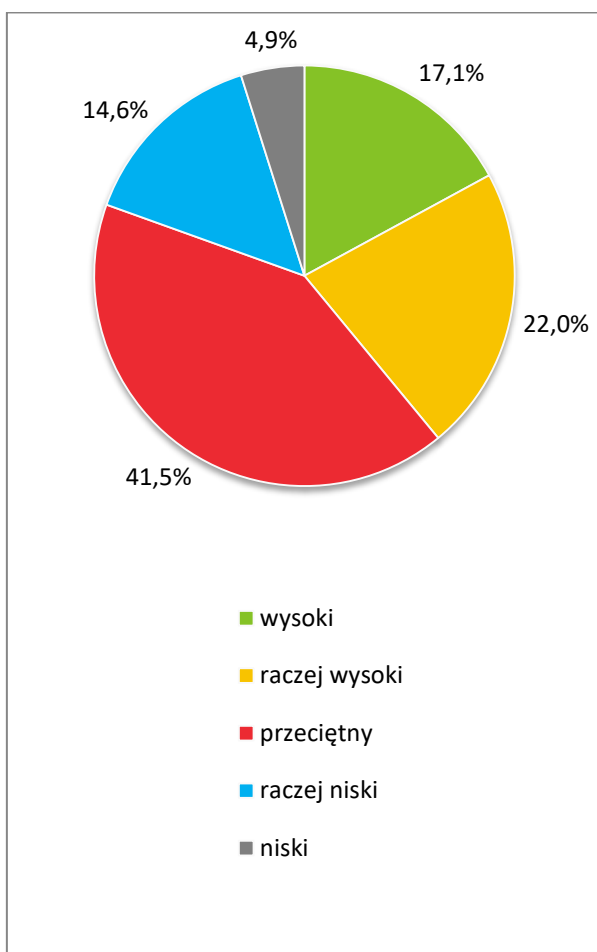
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (20,4%) oraz o niskim statusie materialnym (19,4%).

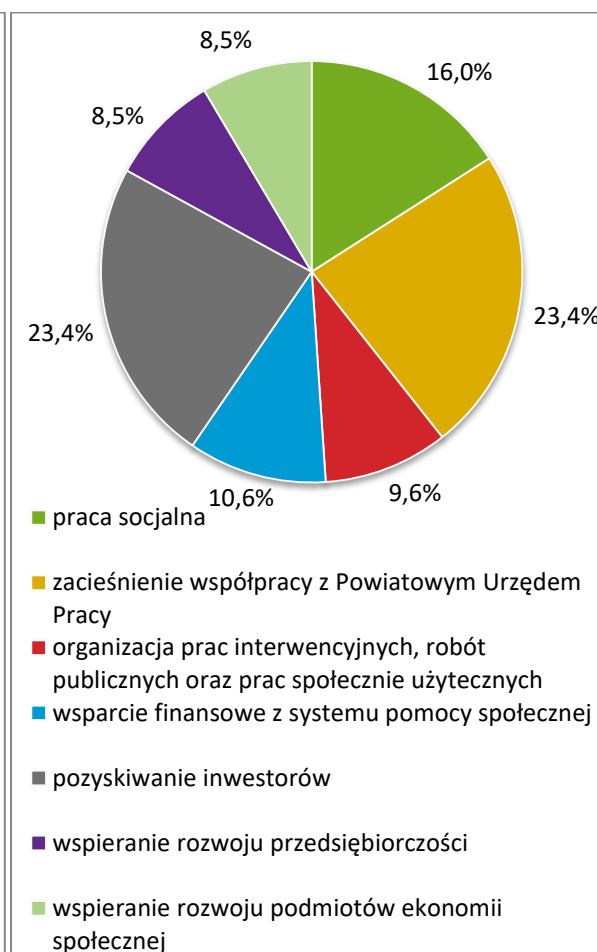
Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są także osoby starsze i samotne (15,5%), rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (10,7%), rodziny zmagające się problemem przemocy domowej (9,7%) oraz rodziny i osoby mające problemy mieszkaniowe (8,7%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 37. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

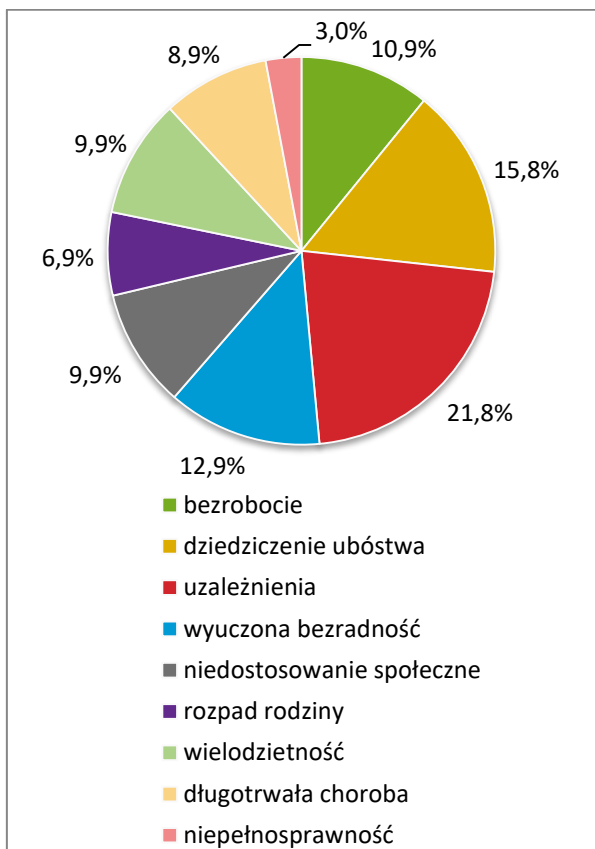
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii 41,5% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie łącznie 39,1% badanych uznało go za raczej wysoki lub wysoki, a w sumie 19,5% za raczej niski lub niski.

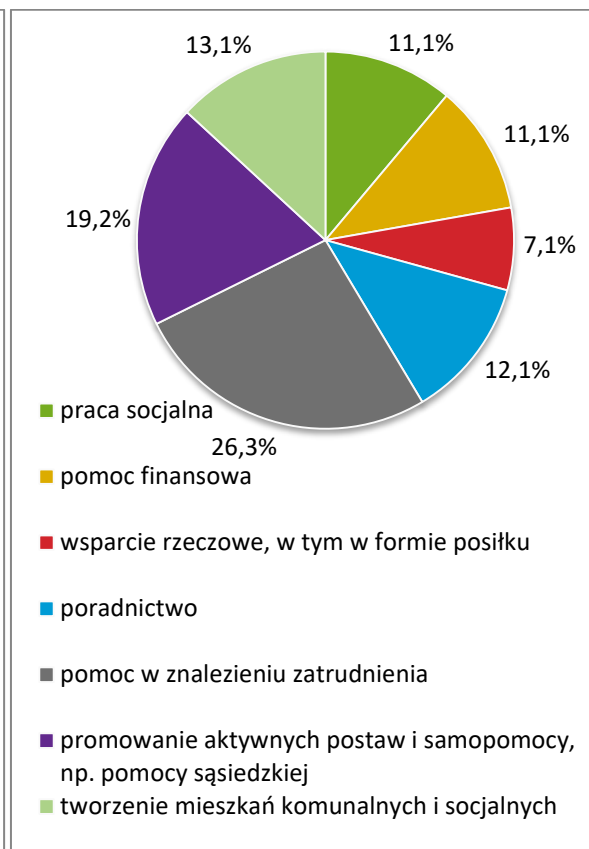
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, pozyskiwanie inwestorów (po 23,4%), prowadzenie pracy socjalnej (16%), udzielanie wsparcia finansowego z systemu pomocy społecznej (10,6%) oraz organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (9,6%).

W odpowiedzi na następane pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

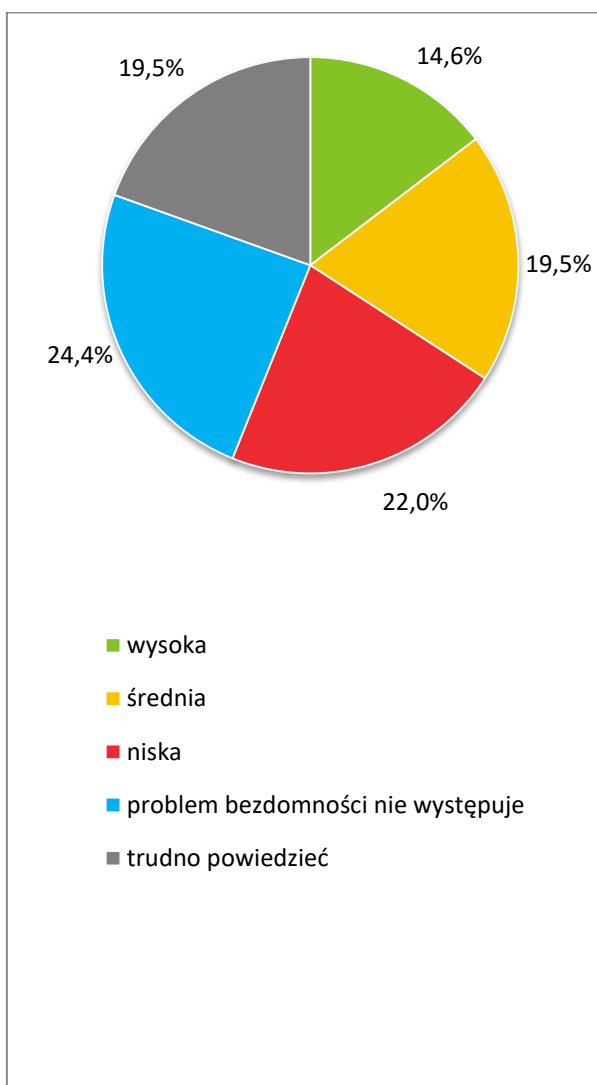
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (21,8%), dziedziczenie ubóstwa (15,8%), wyuczoną bezradność (12,9%) i bezrobocie (10,9%).

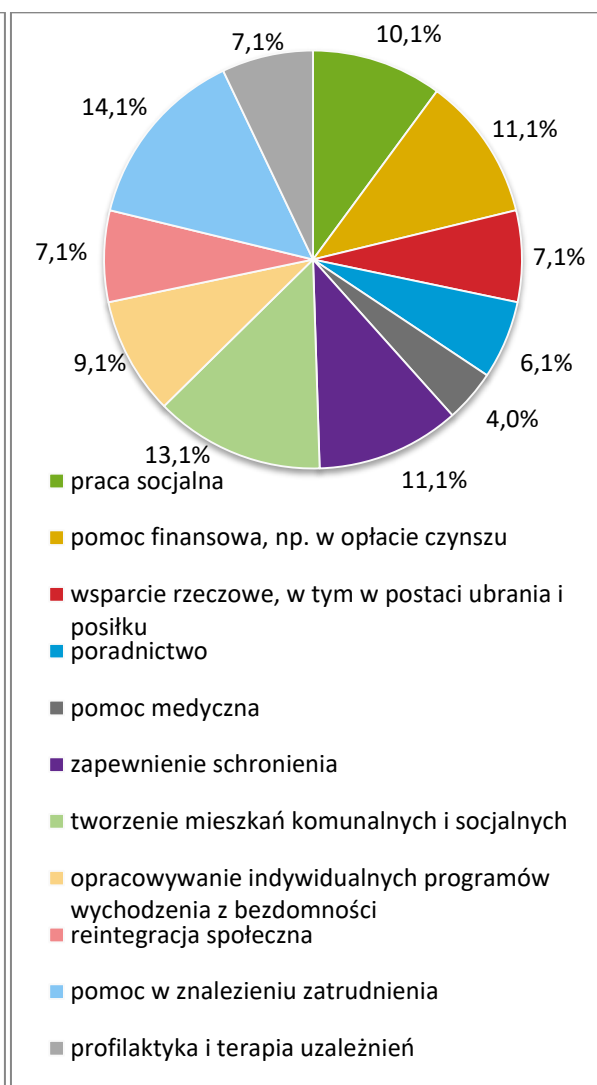
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (26,3%). Duże znaczenie przywiązywali również do promowania aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (19,2%), tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (13,1%) oraz świadczenia poradnictwa (12,1%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 41. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

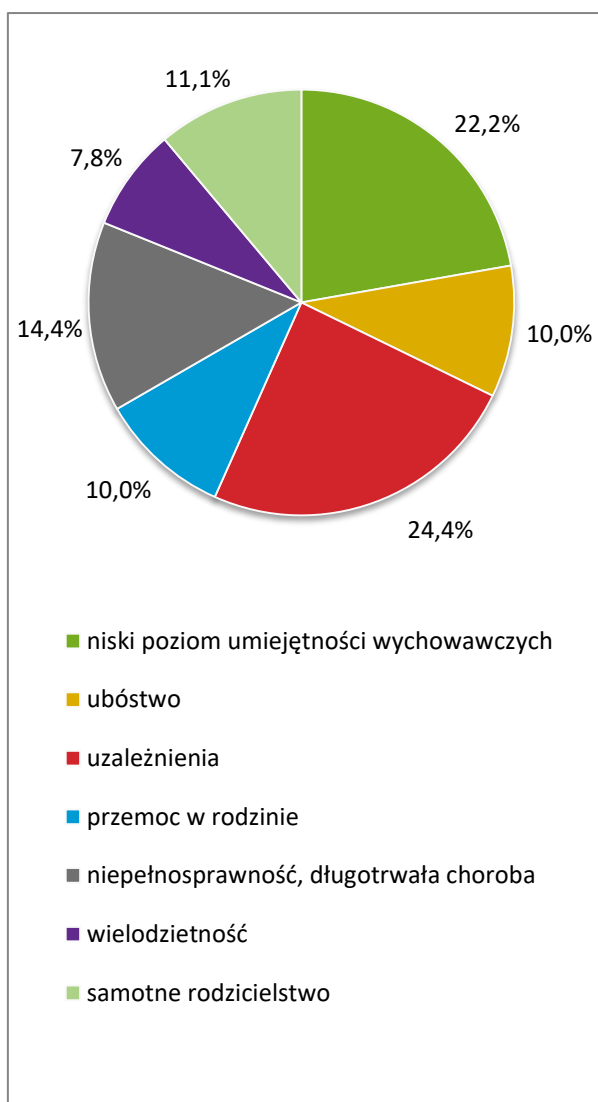
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (24,4%) stwierdziło, że problem bezdomności nie występuje w gminie. Jednocześnie 22% ankietowanych uznało, że jego skala jest niska, a 19,5% że średnia. Także 19,5% badanych nie miało zdania w tej sprawie.

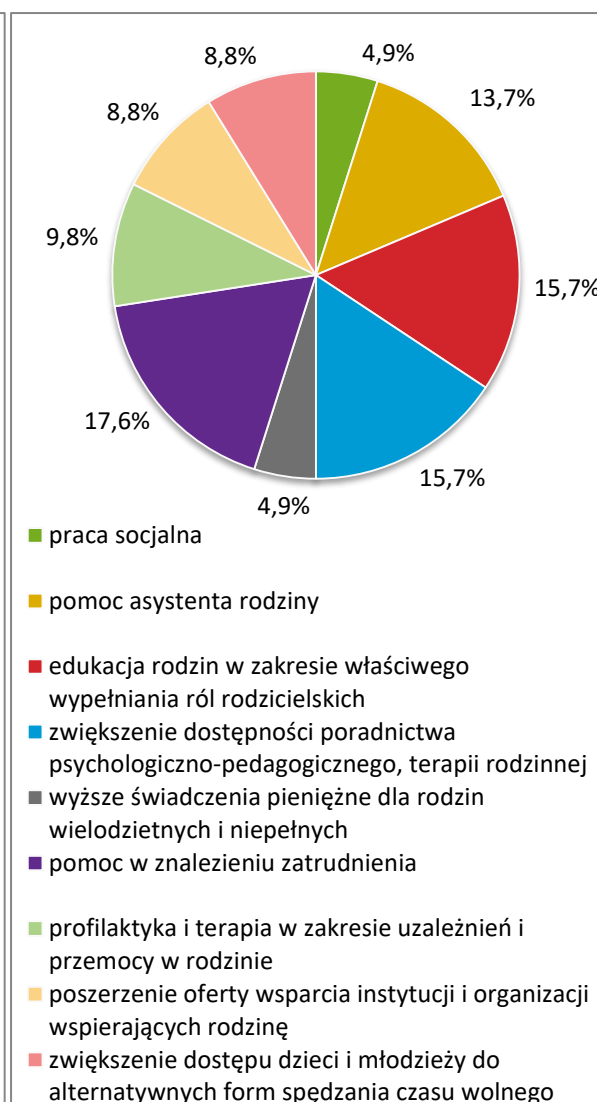
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (14,1%), tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (13,1%), udzielenie pomocy finansowej, np. w opłacie czynszu, zapewnienie schronienia i prowadzenie pracy socjalnej (10,1%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 42. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 43. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

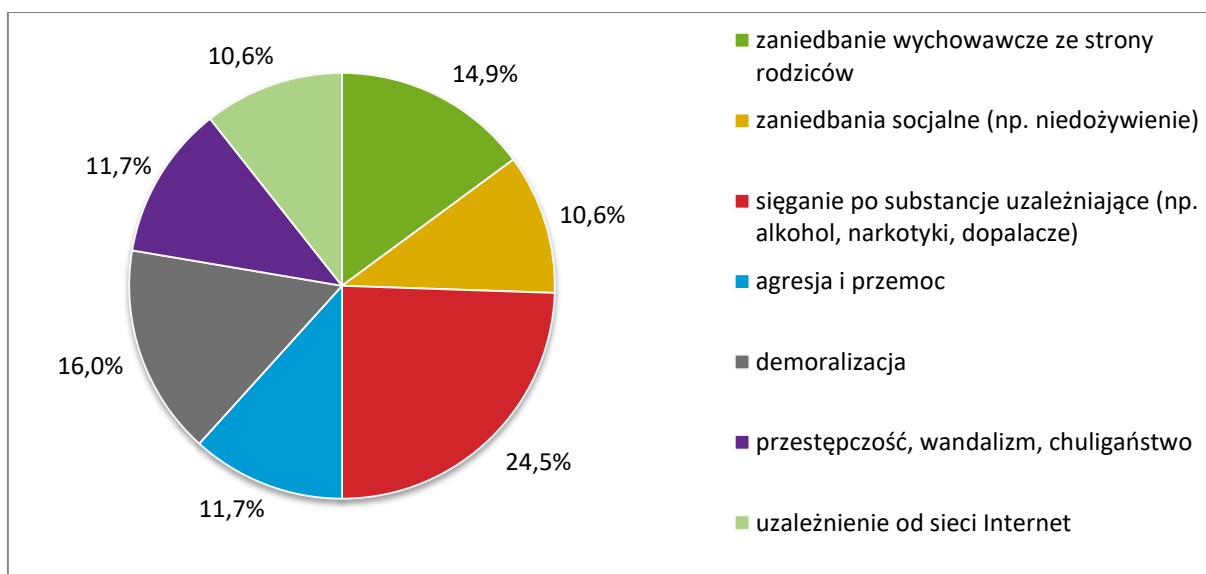
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (24,4%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (22,2%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (17,6%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (po 15,7%) oraz zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny (13,7%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

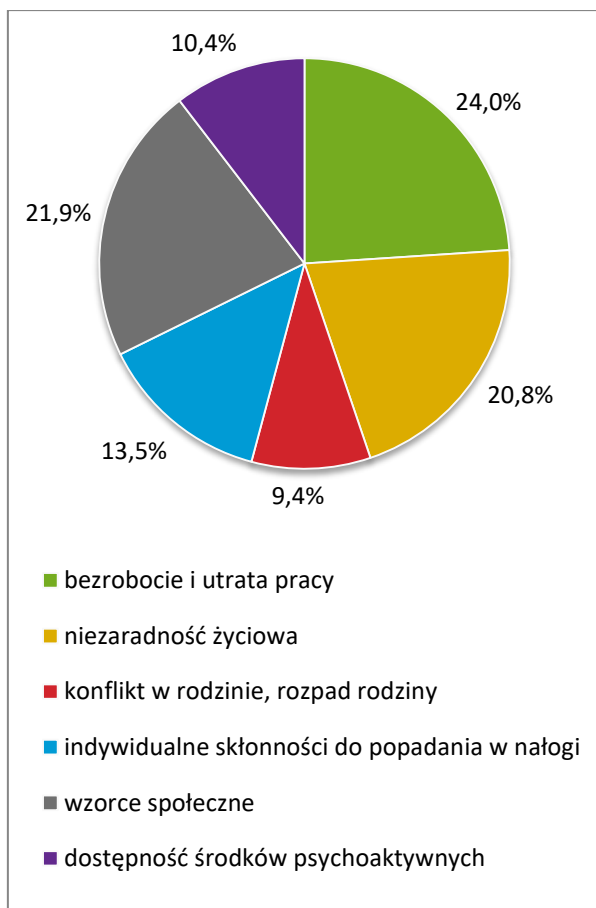
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (24,5%), demoralizacja (16%) i zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (14,9%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie

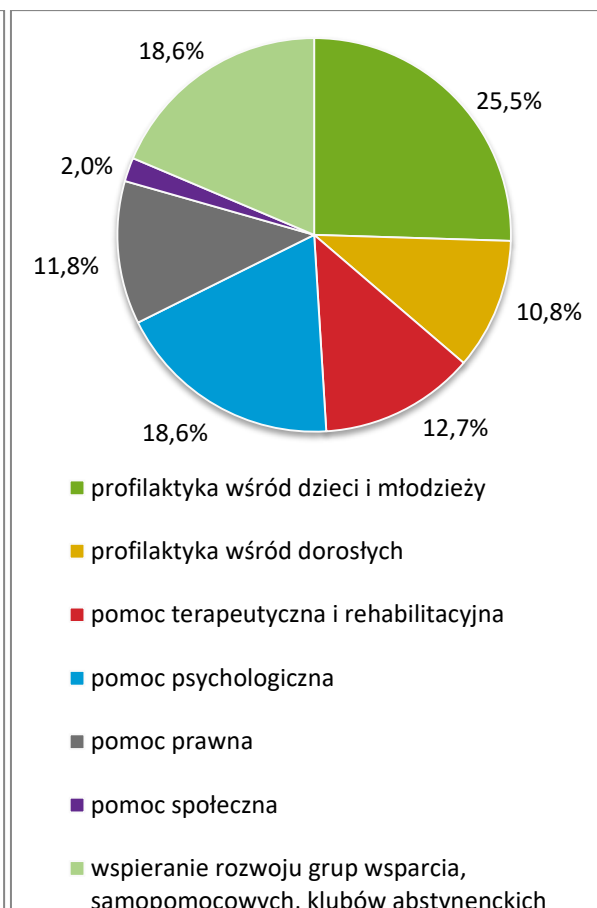

powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 46. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (24%), wzorce społeczne (21,9%) i niezaradność życiową (20,8%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (25,5%), zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstyntenckich (po 18,6%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 47. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 48. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

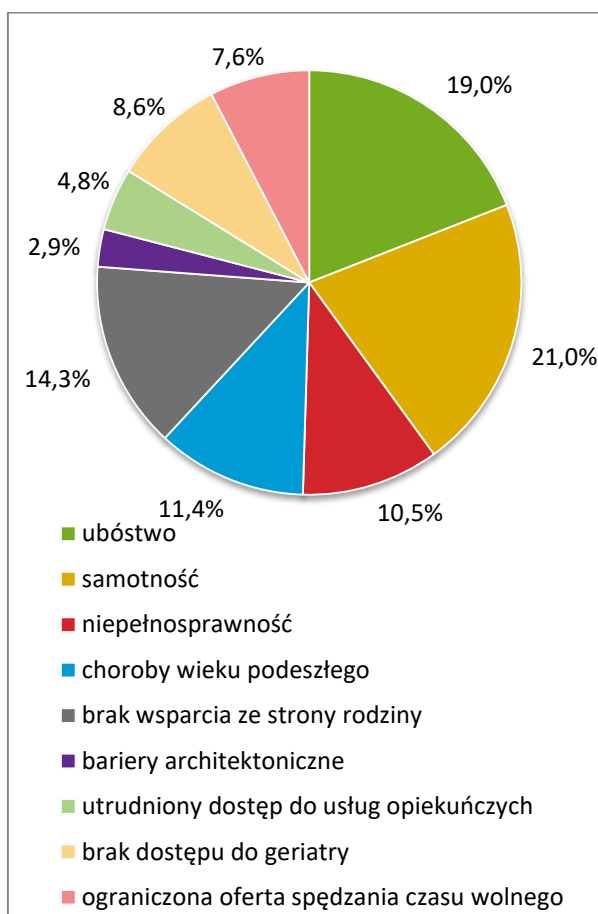
Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 82,5%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 17,5% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej, motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (po

17,9%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (16%) oraz prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (15,1%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 50. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

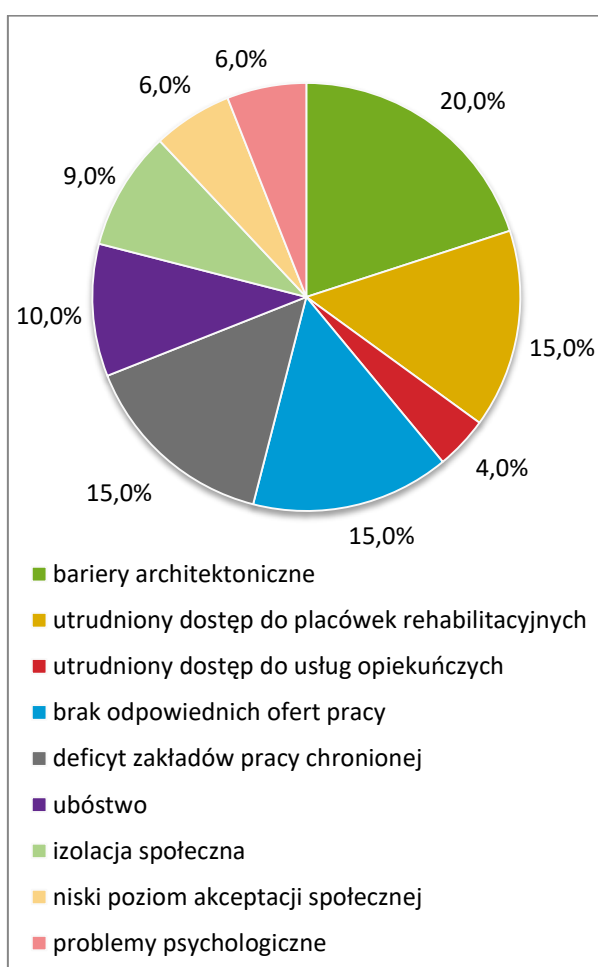
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są: samotność (21%), ubóstwo (19%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (14,3%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 23,1%), organizowanie pomocy

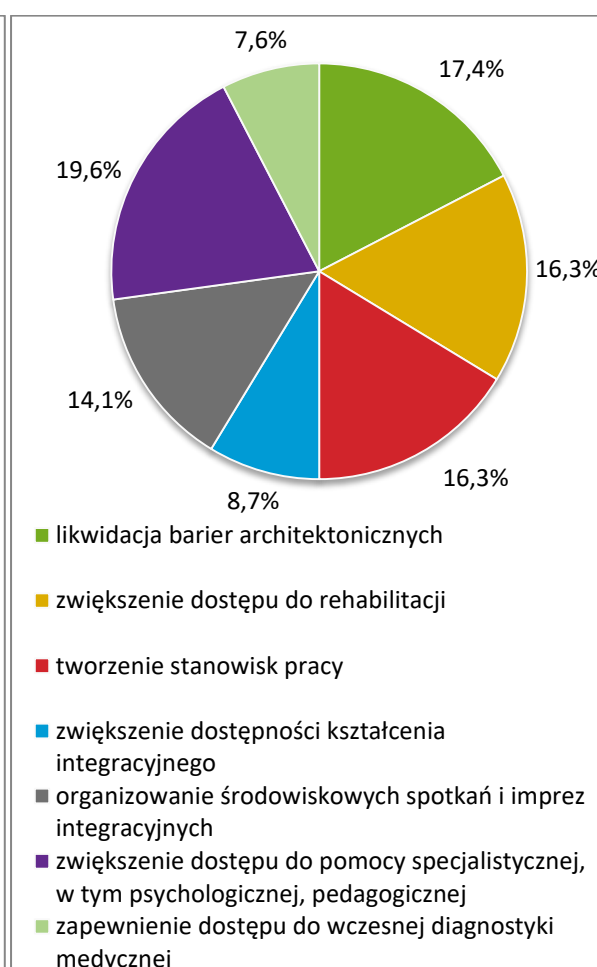
sąsiedzkiej, zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (po 18,7%) oraz organizowanie spotkań i imprez środowiskowych (17,6%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszych ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 51. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 52. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

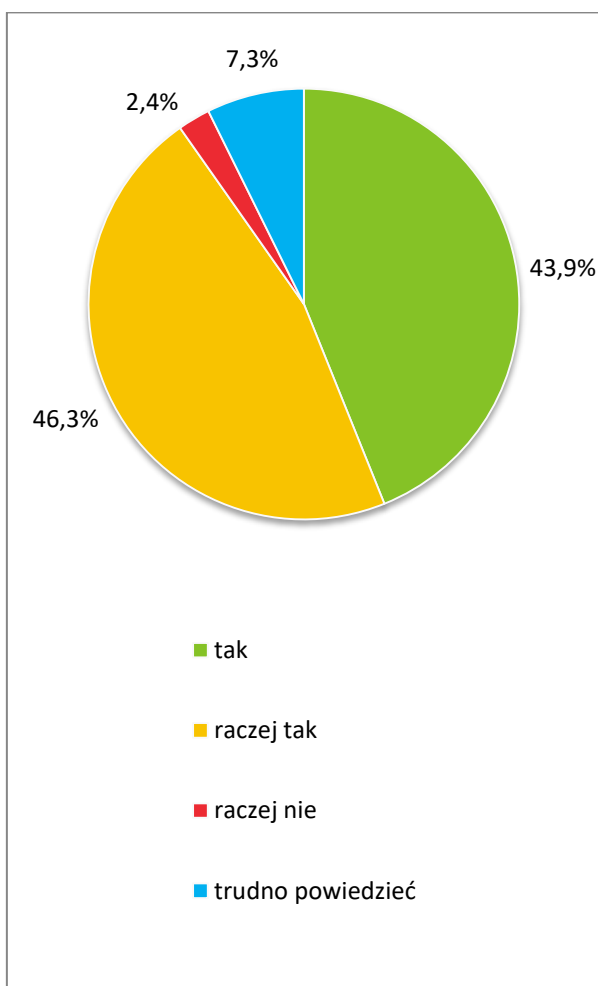
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: bariery architektoniczne (20%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, brak odpowiednich ofert pracy oraz deficyt zakładów pracy chronionej (po 15%).

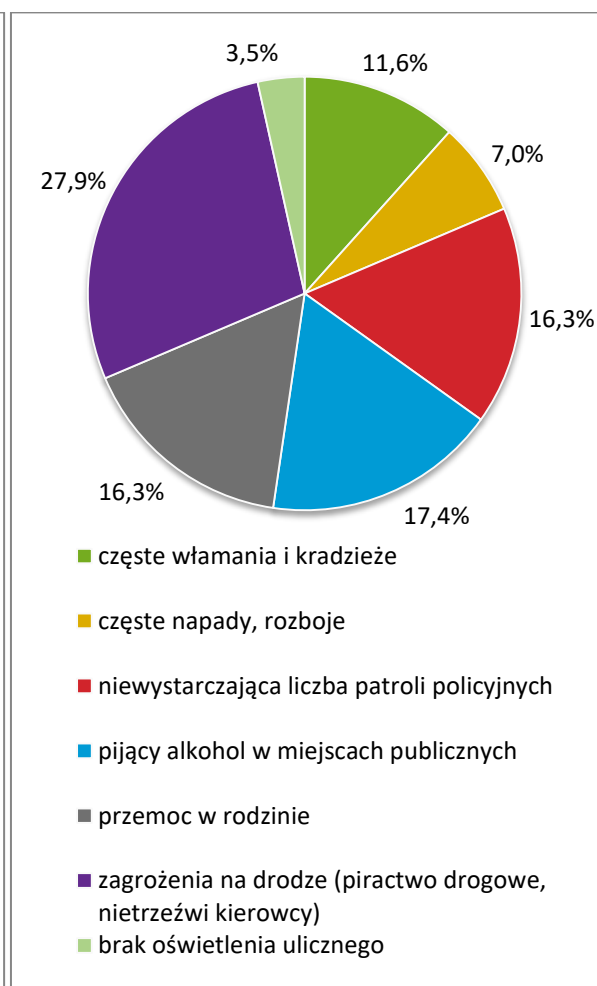
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (19,6%), likwidowaniu barier architektonicznych (17,4%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji i tworzeniu stanowisk pracy (po 16,3%) oraz organizowaniu środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (14,1%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 53. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

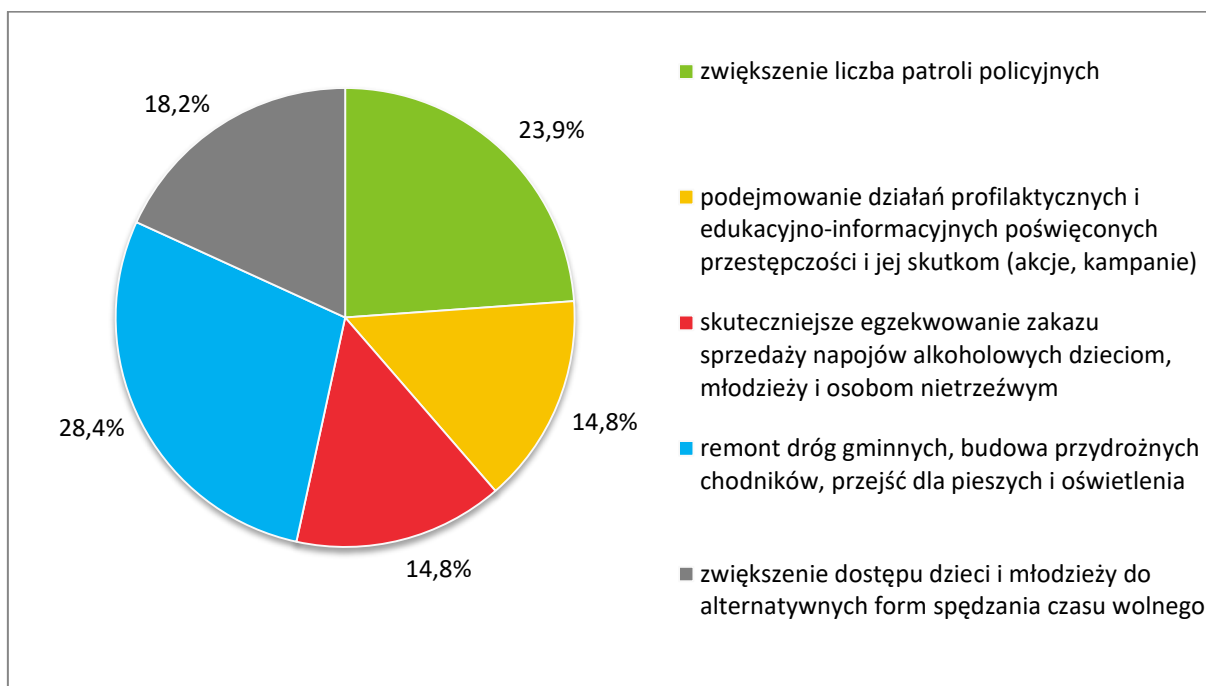

Wykres 54. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 55. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 90,2%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było jedynie 2,4% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 27,9%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (17,4%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych oraz przemoc w rodzinie (po 16,3%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (28,4%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (26,9%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (18,8%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (16,8%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne gminy (w bliskości Oleśnicy i Wrocławia, przy drodze ekspresowej S8) ▪ bogate zasoby przyrodnicze w gminie i dobre warunki do rozwoju turystyki, w tym agroturystyki ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ wykwalifikowana i zaangażowana kadra GOPS-u ▪ zapewnianie osobom bezrobotnym dostępu do poradnictwa psychologicznego ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie, informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ zapewnianie wsparcia osobom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczona oferta usługowa poza handlem ▪ zbyt niska skuteczność działań służących zachęceniu osób bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia ▪ niewystarczająco rozwinięta baza turystyczna, gastronomiczna i rekreacyjna w gminie ▪ częściowo słabe klasy bonitacyjne gleb w gminie ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

<p>wychodzącym z bezdomności</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych 	
<p style="text-align: center;">Szanse</p>	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ lepsze wykorzystanie atutów wynikających z położenia gminy i posiadanych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych ▪ wspomaganie lokalnych przedsiębiorców i przyciąganie nowych inwestorów ▪ aktywna promocja gminy ▪ rozwój turystyki, w tym agroturystyki ▪ efektywniejsza aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy ▪ zwiększenie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin ▪ wyższy stopień absorpcji środków zewnętrznych (w tym unijnych) na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozpoczęcie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości ▪ zwiększenie mobilności zawodowej ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ realizowanie programów aktywizacji osób bezrobotnych ▪ dostęp do europejskich rynków pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ niewielka aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ niski poziom zarobków ▪ niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale ▪ niewielki potencjał inwestorów ▪ spadek opłacalności produkcji rolnej ▪ występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ zbyt niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykwalifikowana kadra GOPS-u udzielająca rodzinom wsparcia ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny i zapewnianie dostępu do wsparcia psychologicznego ▪ dostateczny dostęp w gminie do szkolnictwa podstawowego; dobre wyposażenie szkół ▪ działalność Gminnego Centrum Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej ▪ organizowanie na terenie gminy przedsięwzięć kulturalnych i sportowych ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa w gminie ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ dobra dostępność podstawowej opieki medycznej w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ niewystarczający dostęp w gminie do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ niedostateczny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego ▪ dalsze wsparcie ze strony asystenta rodziny ▪ zwiększenie dostępności oferty spędzania czasu wolnego, w tym poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ▪ rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ▪ udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży; możliwość pozyskania na nie środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców ▪ zła sytuacja materialna części rodzin ▪ wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym ▪ osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin ▪ wzrost liczby osób pozbawionych wsparcia ze strony rodziny ▪ wpływający negatywnie na tradycyjne życie rodzinne wzrost poziomu informatyzacji ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniami i przemocą, w tym wśród dzieci i młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa efektywności współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży ▪ duży potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalszy odpływ ludzi młodych, wykształconych do jednostek miejskich ▪ niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży
---	---

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej ▪ funkcjonowanie Gminnego Punktu Profilaktycznego Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i grupy wsparcia AA „Droga do Radości” ▪ odpowiednie przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi oraz ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ podejmowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego ▪ niewystarczająca działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjna wśród dzieci i młodzieży ▪ brak w gminie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie ▪ brak w gminie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie ▪ brak w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ coraz większa świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ zainteresowanie specjalistów różnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby osób uzależnionych oraz relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień ▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych

<p>dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość pozyskania środków finansowych na organizowanie terapii dla sprawców przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ przyzwolenie społeczne na nadużywanie alkoholu i jego spożywanie przez młodzież ▪ zwiększająca się liczba osób wymagających z powodu przemocy w rodzinie interwencji, podjęcia działań interdyscyplinarnych, umieszczenia w ośrodkach wsparcia oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi ▪ wciąż niska świadomość społeczna problemów uzależnień i przemocy ▪ większa podatność osób uzależnionych na popełnienie czynów karalnych
---	--

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ organizowanie usług opiekuńczych w gminie ▪ funkcjonowanie w gminie warsztatu terapii zajęciowej oraz specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie grup wsparcia i placówek wsparcia dziennego działających na rzecz osób starszych ▪ niewystarczająca liczba osób świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze ▪ ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej w gminie, w tym do usług rehabilitacyjnych i opieki geriatrycznej ▪ ograniczone możliwości kontynuowania przez seniorów aktywności zawodowej ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych i niepełnosprawnych infrastruktura techniczna w gminie ▪ istnienie w gminie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie ▪ deficyt miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w gminie ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

	<ul style="list-style-type: none"> deficyt w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> lepsze wykorzystanie potencjału osób starszych i niepełnosprawnych dobra dostępność domów pomocy społecznej; funkcjonowanie DPS-u w Ostrowinie z filią w Jemielnej możliwość pozyskania ze źródeł zewnętrznych, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego, środków finansowych na wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych organizowanie przedsięwzięć środowiskowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych dalsze dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych oraz tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba osób starszych niezadowalający poziom życia i samotność osób starszych i niepełnosprawnych narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych niskie świadczenia emerytalno-rentowe marginalizowanie i wykluczenie osób starszych i niepełnosprawnych występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych mały potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych niski poziom społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dobrze wykwalifikowana, stale podnosząca kwalifikacje kadra zatrudniona w GOPS-ie zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej dobra współpraca z Policją podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych brak w gminie mieszkań socjalnych i chronionych brak działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej niezadowalający poziom aktywności społeczności lokalnej niewielki potencjał organizacji pozarządowych działającymi w gminie w obszarze polityki społecznej

działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak wolontariatu w gminie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępność szkoleń dla kadry GOPS-u; dalsze podnoszenie kwalifikacji zawodowych ▪ dalsze wsparcie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; doświadczenie samorządu gminy w tym zakresie ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ włączanie się przedstawicieli kościoła w działania pomocowe ▪ aktywny udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ utworzenie wolontariatu w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przeciążenie pracowników GOPS-u zbyt dużą liczbą zadań ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ▪ niewystarczająca świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ biurokracja w pomocy społecznej ▪ niestabilność prawa ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej ▪ mentalność społeczna (obawa przed krytyką i brakiem akceptacji)

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Dobroszyce pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ograniczającą możliwości rozwoju mieszkańców zbyt małą liczbę miejsc pracy w gminie, co m.in. wymaga poprawy warunków do inwestowania na jej terenie, kontynuowania działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, wspierania rozwoju firm już istniejących oraz lepszego wykorzystania posiadanych przez gminę walorów turystycznych;
- trudną sytuację bytową części mieszkańców gminy, co m.in. wymaga zachęcania ich do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), udzielania pomocy

w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, propagowania przedsiębiorczości, realizowania projektów służących aktywizacji społeczno-zawodowej oraz zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych i tworzenia mieszkań socjalnych;

- niekorzystne, pomimo rosnącej nieznacznie liczby mieszkańców, zmiany demograficzne w gminie – malejący udział osób w wieku produkcyjnym i rosnący odsetek osób starszych; zmiany te, prowadzące do starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności, wymagają m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, podjęcia działań w kierunku utworzenia na terenie gminy klubu seniora; dalszego likwidowania barier architektonicznych oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- wysoką liczbę rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rosnącą liczbą rodzin z potrzebą ochrony macierzyństwa, m.in. ze względu na wielodzietność, co wymaga m.in. dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zapewnienia dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3., poszerzenia dostępu do opieki przedszkolnej, poradnictwa specjalistycznego i wsparcia ze strony asystenta rodziny, a także zwiększenia dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego;
- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej (m.in. poprzez utworzenie na terenie gminy punktu konsultacyjnego) oraz wspierania ruchu samopomocowego, w tym działań mających na celu powołanie w gminie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej (w tym usług rehabilitacyjnych i geriatrycznych) oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;

- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych;
- profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego, m.in. poprzez stałe doskonalenie i poszerzenie kadr pomocowych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie i rozwijanie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami pozarządowymi.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2017-2025. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością, a także zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej;
- 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- 3. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Dobroszyce w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025 jest **podnoszenie jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością. 2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych. 2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej, oraz tworzenie warunków do rozwoju rynku usług. 3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki. 4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności, w tym informowanie rolników o możliwościach podniesienia kwalifikacji, skorzystania z doradztwa oraz pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych. 5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz realizowanie programów aktywizacji

- i integracji osób bezrobotnych; podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu doradczego dla osób poszukujących pracy.
6. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
  7. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnej.
  8. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
  9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
  10. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
  11. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego.
  12. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
  13. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
  14. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewnienie dostępu do pomocy specjalistów, w razie potrzeby opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy, w tym z Ogrzewalnią dla osób bezdomnych w Oleśnicy.
  15. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i tworzenie mieszkań socjalnych.
  16. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

	<p>17. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także z Kościołem.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. W razie potrzeby uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej. 5. Prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. 7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora. 8. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 10. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych w gminie, podejmowanie współpracy z Warsztatem Terapii Zajęciowej w Dobroszycach oraz z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie poza gminą. 11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, placówkami rehabilitacyjnymi, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem. 12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2017-2025.</p>

Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego, placówki kulturalne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, w tym Ogrzewalnia dla osób bezdomnych w Oleśnicy, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej w Dobroszycach, domy pomocy społecznej, w tym Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie z filią w Jemielnej i Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim, bezdomnym, starszym i niepełnosprawnym, w tym Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, a także Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa, głównie z uwagi na wielodzietność. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Zapewnienie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej. 8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku. 9. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym tworzenie świetlic środowiskowych. 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym

	<p>współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez utworzenie w gminie punktu konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień funkcjonującymi poza gminą, np. w Oleśnicy. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym grupy AA „Droga w Radości” oraz działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, w razie potrzeby zapewnienie tym osobom miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy. 7. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej oraz usług rehabilitacyjnych. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych. 6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2017-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Punkt Profilaktyczny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zs. w Urzędzie Gminy Dobroszyce, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Oleśnicy, szkoły ponadgimnazjalne, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Oleśnicy, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, w tym grupa AA „Droga do Radości”, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Caritas Archidiecezji Wrocławskiej oraz Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz wymagających ochrony macierzyństwa, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne, ▪ dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz łatwiejszy dostęp do opieki przedszkolnej, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ wydatniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.	Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej. 2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach. 2. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej. 3. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny. 4. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.

	7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2017-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobroszyce na lata 2017-2025 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Dobroszyce z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli instytucji funkcjonujących w gminie), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Tradycja łączy pokolenia”
wnioskodawca projektu	Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Szkoła Podstawowa w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój aktywności społecznej osób starszych, ▪ poprawa warunków umożliwiających aktywną integrację wewnątrz i międzypokoleniową, ▪ wykorzystywanie i zagospodarowanie potencjałów i zasobów tkwiących w różnorodności pokoleń.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ seniorzy 60+, ▪ osoby 35+, ▪ dzieci 4-15 lat.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Poznajemy siebie”
wnioskodawca projektu	Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, ▪ Warsztat Terapii Zajęciowej w Dobroszycach, ▪ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizacja, integracja społeczności lokalnej z osobami niepełnosprawnymi, ▪ przełamywanie barier i stereotypów dotyczących osób niepełnosprawnych.
beneficjenci projektu	Dzieci i młodzież uczęszczająca do Szkoły Podstawowej, Warsztatu Terapii Zajęciowej i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dobroszycach.

Projekt 3.

nazwa projektu	„Mama na piątkę” – wsparcie dla samotnych matek wychowujących dzieci w wieku 0-12 lat
wnioskodawca projektu	Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, ▪ organizacje pozarządowe.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzmocnienie funkcji wychowawczych, ▪ wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, ▪ radzenie sobie z trudnościami dnia codziennego, z prowadzeniem budżetu domowego.
beneficjenci projektu	Matki samotnie wychowujące dzieci w wieku do 12 lat.

Projekt 4.

nazwa projektu	Integracja osób niezaradnych życiowo – jak działać skutecznie
wnioskodawca projektu	Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, ▪ Szkoła Podstawowa w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usamodzielnienie, ▪ zmiana postawy wyuczonej bezradności.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy w wieku 25-40 lat.

Projekt 5.

nazwa projektu	Impreza integracyjna – spotkanie dzieci ze szkół podstawowych z dziećmi z niepełnosprawnością
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szkoła Podstawowa w Dobroszycach, ▪ Szkoła Podstawowa w Dobrzeniu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach, ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integracja społeczna, ▪ przełamywanie barier.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieci w wieku szkolnym, ▪ opiekunowie dzieci.

Projekt 6.

nazwa projektu	Organizacja zajęć pozalekcyjnych
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Dobroszyce.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
cele projektu	<p>Prezentacja różnorodnych form spędzania czasu wolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich z zakresu nauki języka obcego, kursów tanecznych, muzycznych, komputerowych, ▪ prowadzenie konkursów sportowych.
beneficjenci projektu	Dzieci, młodzież, osoby dorosłe – mieszkańcy gminy.

Projekt 7.

nazwa projektu	„Szansa dla Ciebie”
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Dobroszyce.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
cele projektu	<p>Utworzenie mieszkań socjalnych lub komunalnych w wolnych lokalach budynku przedszkolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie dla osób z problemem mieszkaniowym, ▪ rozwiązanie problemów rodzinnych, ▪ poradnictwo prawne i specjalistyczne.
beneficjenci projektu	Rodziny z dziećmi mieszkające z rodzicami lub w lokalach wynajętych.

Projekt 8.

nazwa projektu	„Pomocna dłoń”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
cele projektu	Aktywizowanie przez osoby młode osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i samotnych.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne i samotne, ▪ osoby młode w wieku 18-30 lat.

Projekt 9.

nazwa projektu	„Zaczynam żyć – wychodzę z cienia”
wnioskodawca projektu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, ▪ Grupa wsparcia „AA”.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poszerzenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych przez kobiety współuzależnione, ▪ edukacja w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym, ▪ nabycie wiedzy, co do istoty zjawiska współuzależnienia.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kobiety współuzależnione, ▪ członkowie rodzin z problemem współuzależnienia.

Projekt 10.

nazwa projektu	„Łączymy pokolenia”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Szkoła Podstawowa w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapobieganie społecznej izolacji osób starszych, ▪ integracja międzypokoleniowa, ▪ międzypokoleniowa wymiana doświadczeń.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy w grupach wiekowych: 8-15 lat, 20-50 lat, 60+.

Projekt 11.

nazwa projektu	„Teraz seniorzy”
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Dobroszyce, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach, ▪ lokalne organizacje pozarządowe.

cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa aktywności seniorów, ▪ podniesienie samooceny, ▪ zwiększenie wiedzy na temat zdrowego stylu życia, ▪ wzrost poczucia bezpieczeństwa.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy w wieku 60+.

Projekt 12.

nazwa projektu	„Profilaktyka zdrowia kobiet”
wnioskodawca projektu	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dobroszycach.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Dobroszyce, ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, ▪ Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ popularyzacja badań cytologicznych i mammograficznych, ▪ upowszechnienie samokontroli zdrowotnej, ▪ integracja opieki zdrowotnej.
beneficjenci projektu	Mieszkanki gminy w wieku 30-55 lat.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert). Wśród obecnie obowiązujących należy wymienić:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020,
- Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020,
- Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobroszyce na lata 2017-2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela

przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2025*

2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
6.673.248	6.806.712	6.942.842	7.042.842	7.183.698
2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	
7.327.371	7.473.918	7.584.874	7.684.874	

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii.

Źródło danych: Urząd Gminy Dobroszyce i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójta Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach punktu doradczego dla osób poszukujących pracy,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,

- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym liczba osób korzystających z warsztatu terapii zajęciowej,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania

przemocy w rodzinie,

- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba mieszkań chronionych oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Placówki oświatowe w gminie	29
Tabela 2. Placówki kulturalne w gminie	32
Tabela 3. Obiekty sportowo- rekreacyjne w gminie.....	32-33
Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie.....	33
Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	39
Tabela 6. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.....	42
Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2016 roku	48-49
Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2014-2016.....	50
Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2014-2016.....	54
Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016	57
Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2014-2016	58
Tabela 12. Instytucje wsparcia w gminie.....	59
Tabela 13. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy.....	59-60
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie	61-62
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2025*	101

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2014-2016	18
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2014-2016	19
Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016 według typu i kierunku migracji	20
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016	21
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2014-2016.....	21
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie	22

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016.....	24
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku	24
Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*	25
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2014-2016	25
Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie oleśnickim, w województwie dolnośląskim i w kraju w latach 2014-2016 (w %)	26
Wykresy 14-17. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	27
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2016 roku	35
Wykres 19. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2016 roku	35
Wykres 20. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2016 roku	35
Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	37
Wykres 22. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	37
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	38
Wykres 24. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	38
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2016	40
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2014-2016.....	41
Wykres 27. Przepięstwa popełnione w gminie w 2016 roku	46
Wykres 28. Osoby w gminie, którym w latach 2014-2016 udzielono pomocy i wsparcia	51
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie ..	51
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie pieniężne	52
Wykres 31. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2014-2016 przyznano świadczenie niepieniężne	52
Wykres 32. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016 (liczba osób w rodzinach)	53

Wykres 33. Warunki życia w gminie	64
Wykres 34. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	655
Wykres 35. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	66
Wykres 36. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	67
Wykres 37. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	67
Wykres 38. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	68
Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	68
Wykres 40. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	69
Wykres 41. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	69
Wykres 42. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	70
Wykres 43. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	70
Wykres 44. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	71
Wykres 45. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	72
Wykres 46. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	722
Wykres 47. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	73
Wykres 48. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	73
Wykres 49. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	74
Wykres 50. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	744
Wykres 51. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	75
Wykres 52. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	75
Wykres 53. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	76
Wykres 54. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	76
Wykres 55. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?.....	77